

КИШЛОҚ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ
1974 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЖАЁТИ

МУАССИСЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» УЮШМАСИ

1997 йил 28 февраль. Жума № 17 (5.790). Сотувда эркин нархда

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ МАЖЛИСИ

26 февраль куни Президент Ислам Каримов раислигида республика Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йилда Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш йўналишлари ҳамда 1997 йилда мамлакатимизда амалга ошириладиган иқтисодий ислохотларнинг устувор йўналишларига бағишланган мажлиси бўлди. Унда вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимлари, вазирликлар, давлат қўмиталари, концернлар, корпорациялар, уюшма ва идораларнинг раҳбарлари иштирок этди.

СУРАТЛАРДА: йўналиш пайти.

аввало қайси тармоқларни ривожлантиришимиз кераклигини белгилашимиз, бошқача айтганда, истиқболдаги устувор йўналишларни аниқлаб олишимиз зарур.

Хар бир корхона, хўжаликнинг ривожланиши учун сармоялар асосий омил ҳисоблангани ҳеч кимга сир эмас. Бу эса хорижий инвестиция-

Р. ЖУМАНИЁЗОВ (ЎЗА) олган суратлар.

ган, давлат ва халқ манфаатлари нуқтаи назаридан фикрлаш қобилиятига эга бўлмаган кишиларнинг раҳбар бўлиб ишлаши мумкин эмас. Хар биримиз 1997 йилнинг энг долзарб, устувор вазифаси нимадан иборат деган саволни ўзимизга беришимиз ва унга жавоб излашимиз даркор.

Мажлисида республика иқтисодий белгилаш ва статистика давлат қўмитаси раиси Р. Гиниятуллин, Бош вазир уринбосари — молия вазири Б. Ҳамидов, Марказий банк раиси Ф. Муллажонов муҳокама этилган масала юзасидан ахборот бердилар.

Иқтисодий тараққиётда олға силжиш, халқ хўжалиги таркибидега ўзгаришларни амалга ошириш, шу йўл билан жаҳон бозорига қўбатбардош маҳсулот ишлаб чиқаришга эришиш ислохотларнинг бош мақсадидир, деди Ислам Каримов мажлисни очиб. Бунинг учун эса утган йил натижаларини тақдирий нуқтаи назардан ўрганишимиз, баҳолашимиз, жорий йилда энг

ниш борасида эришилган натижалар атрофида таҳлил этилди. Бу борадаги нуқсон ва камчиликларга эътибор қаратилди. Хоразм вилояти ҳокими И. Юсулов, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш давлат концерни раиси А. Ибоббеков, бир қатор вилоятлар, вазирликлар, йирик корхоналар раҳбарлари иқтисодий ислохотларни амалга ошириш йўлида қилинаётган амалий ишлар, янги дастур ва режалар ҳамда бу борадаги мавжуд муаммолар ҳақида маъруза қилди.

Республика Президенти Ислам Каримов мажлисида нутқ сузлади.

Йўналишда республика Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Бош вазир У. Султонов, Бош вазирнинг биринчи уринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Олий Мажлис Раисининг уринбосарлари, Бош вазир уринбосарлари қатнашди. (ЎЗА).

ИСЛОХОТЛАР ИЗЧИЛЛИГИ — ИНСОН МАНФААТЛАРИ ОМИЛИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОННИНГ 1996 ЙИЛДАГИ ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ ТАРАҚҚИЁТИ ЯҚУНЛАРИ ҲАМДА 1997 ЙИЛДАГИ ИҚТИСОДИЙ ИСЛОХОТЛАРНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН МАЖЛИСИДАГИ МАЪРУЗАСИ

Муҳтарам кенгаш қатнашчилари!

1996 йил якунлари, эришилган натижалар ва шу билан бирга ислохотларни амалга оширишда йўл қўйилган хато ва камчиликлар таҳлили биз учун алоҳида муҳим аҳамият касб этди. Чунки 1997 йилги иқтисодий йўналишларнинг устувор йўналишлари айни мана шу асосда белгилашимиз керак.

Утган йилга яқин ясар эканмиз, унинг асосий хусусияти ҳақида хулоса чиқарганда, 1996 йил мамлакатимиз учун бозор иқтисодиётига асосланган демократик янгиланишлар йўлида муҳим босқич бўлди, дейишга тўла асосимиз бор.

1996 йил ҳақида таъбир эканмиз, энг аввало у иқтисодий ва молиявий барқарорлик йили бўлганини тўла ишонч билан айтиш мумкин. Чунки бу йилда иқтисодий устувор маҳсулотларни ишлаб чиқариш йўналиши яратилди.

Янги ички маҳсулот 1995 йил даражасига қараганда 101,6 фоизни, саноат маҳсулотини ҳам — 106 фоизни, истеъмол молларини ишлаб чиқариш — 108 фоизни ташкил этди. Бюджет камомати 3,5 фоиздан ошди. Пулнинг қарзсизлигини урғунлаштириш даражаси 2 мартага камайди. Нақд пул эмиссияси даражаси эса 20,4 фоиздан 19,7 фоизга қисқарди.

Иқтисодий. Миқдорий ва сифатий муносабатларни қўриқиб туриш ва уларнинг таъминоти бўлиши асосий шарт-шароитлар бўлиши керак.

барпо этилди. Ўзбекистон Республикаси валюта биржасида 1995 йилда 1,3 миллиард доллар сотилган бўлса, 1996 йилда 3,3 миллиард доллар миқдоридеда хорижий валюта сотилди.

Учинчидан, Иқтисодиётнинг таркибий тuzилиш жиҳатидан ўзгаришлар йилида илчил амалга оширилди. 166,5 миллиард сумлик сармоа қўйилди, бундан 66 фоиз ишлаб чиқариш соҳаларини ривожлантиришга сарфланди.

Асака автомобиль заводи, «Квар» ишлаб чиқариш библиотекасида меморатив объект ишлаб чиқариш бўйича теж қурилиши тугалланди, «Кабул-Тўйтепа-Текстайл» қўшма корхонаси, Қарши шаҳридаги туркманчилик комплекси, чарм маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва қайта ишлаш бўйича «Касмир-Дери» қўшма корхонаси, Чирчиқдаги болалар пойабали ишлаб чиқариш бўйича «КИ-БО» қўшма корхонаси ва яна бир қанча муҳим объектлар фойдаланишга топширилди.

Бўхоро нефтни қайта ишлаш заводи, Газли-Нукус газ қувури, 3-қон-металлургия заводи, Гузор-Бойсун-Қумқурган янги темир йўли, Қамчиқ доғидаги қўшма корхона ва қўшма объектларнинг қайта қуриш давом эттирилди. 150 дан ортиқ янги хилдаги маҳсулот ишлаб чиқариш улаштирилди.

Тўртинчидан, Муқим давлат тасаруфидан чиқариш ва ҳуусийлаштириш, бозор инфраструктурасини шакллантириш,

қимматли қўғозлар бозорини ривожлантириш бўйича чора-тадбирлар амалга оширилди.

Бозор ислохотлари натижасида ҳозирги пайтда халқ хўжалигида банд кишиларнинг ва ишлаб чиқаришнинг миллий даражаси 70 фоизни, саноат маҳсулотининг 53,5 фоизни, қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг 97,7 фоизни олдирди.

Бешинчидан, Ташқи иқтисодий фаолият сезиларли даражада фаоллашди. Ташқи савдо обороти 9,3 миллиард доллардан ошди. Бу утган йил даражасидан 1,4 марта кўпдир. Ташқи иқтисодий фаолиятимиз жутрофилик ҳам анча ўзгариб. Иқтисодий ривожланган ва ривожланаётган хорижий мамлакатлар билан ташқи савдо обороти 1,7 мартага кўпайиб, умумий ҳажмининг 72 фоизини ташкил этди.

Шу билан бирга утган йили олдимизга қўйилган вазифаларни амалга оширишда жиддий хато ва нуқсонларга ҳам йўл қўйилганини тан олиш лозим.

1996 йил қишлоқ хўжалиги учун оғир келди. Қишлоқдаги ислохотлар жуда суст ва қўл ҳолларда расмийлаштирилди йўлида амалга оширилди. Яқинда бу масалалар муҳим кенгашчи тизимининг қўлида ҳамда бу вазиятга пришинал баҳо берилди. Иқтисодиётнинг бошқа соҳаларида ҳам бундай камчиликлар мавжуд.

Пул қалрсизлиги даражаси қисқаришига қарамастан, йил натижалари бўйича бу курсаткич қўзда тутилган тахминлардан юқори бўлди. Қўпгина корхона ва соҳаларнинг молиявий аҳоли мураккаблигича қўлморда, айланма (оборот) маблағлари етишмаслиги сезилмоқда, узаро ҳисоб-китоб муаммоси ва

туловлар илгарилдаги долзарб бўлиб турибди.

Корхоналарни акциялаштириш жараёни суст ва юзаси бордоқда, қимматли қўғозлар бозори ҳам яхши ривожланмаган, фонд бозори фаолияти ҳам камчилик кўп. Корхоналарда мулк шакли ўзгариб, бироқ улар фаолиятида принципал, сезиларли ўзгаришлар деярли юз бергани йўқ.

Бозор инфраструктурасини шакллантириш, банк, молия ва суртута тизимларини қайта ташкил этиш, бу соҳаларда билимдон ва замонавий фикрлайдиган мутахассисларни тарбиялаш бўйича ҳали жуда кўп иш қилиниши керак.

Республикада зарур ҳуқуқий база барпо этилган, бироқ ҳуқуқий меъёрлар ҳозирча суст амалга оширилмоқда. Шахсий таъаббуцада тадбиркорликни ривожлантириш учун ҳам ташкилий иқтисодий шарт-шароитлар барпо этилган, бироқ бу ерда ҳам тўсиқлар жуда кўп. Урта ва кичик бизнес ҳам янада жипдийроқ қўллаб-қувватлашга муҳтож.

Қўпгина раҳбар ҳодимлар ва урта бугин ҳодимлари онгда муштаҳкам урнашиб қолган маъмулрий-буйруқбозлик тизимининг қўлида ҳамон жуда муштаҳкам. Афсуски, бу одамларнинг кўпчилиги юз бераётган ўзгаришларни ғоят заиф илдан далил боришидаги илчил босқич сифатида қарашимиз лозим.

1997 йилнинг энг муҳим, устувор вазифалари иқтисодий ислохот, тадбиркорлик ва хорижий сармоялар бўйича идоралар кенгашида, шу йил 27 январь куни ўтказилган қишлоқ хўжалиги масалаларига бағиш-

ланган йўналишда кенг муҳокама этилган эди.

Хуш, биз 1997 йилда эътиборни қандай вазифаларни бағиришга қаратишимиз, бунинг учун зарур бўлган барча ресурсларни сафарбар этишимиз керак! Биз учун нималар устувор бўлиши лозим?

Ўзбекистон аҳлига яхши маълумки, 1997 йил Инсон манфаатлари йили, деб белгилашган. Бугунги кунда ҳар бир киши бу тоғ замирида қандай маъно муҳасамалитини, бу билан учун зарур бўлган барча мақсад қўйганимизни яхши англаб олиши жуда муҳимдир. Нима учун бу масала бугунги кунда бундай улкан ва долзарб аҳамият касб этмоқда?

Мана шу масалаларга имкон бори қадар қисқача тўхталиб ўтишни истардим.

Биринчидан, 1997 йилни Инсон манфаатлари йили, деб белгилаганимиз, биз Ўзбекистонда бу муҳим масалани ҳал этишга эндигина киришяймиз, деган фикр тугдирмаслиги лозим. Биз илгари ҳам, яъни бугун ислохотлар жараёнида аҳолининг ижтимоий муҳофазаси ва уйи қўллаб-қувватлаш, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларининг қўриқилиши ва ҳуқуқий асосларини шакллантириш ҳамда амалга ошириш масалаларига катта аҳамият бериб келганмиз.

Бироқ чора-тадбирлар кўп ҳолларда тарқоқ бўлиб, уларга муайян, дегин айни замонда утиш даврининг уткир ижтимоий масалаларини юмшатишга хизмат этувчи алоҳида вазифалар сифатида қаралган эди.

Муҳтарам дустлар!

Халқимизнинг муаммолар маъжидига қарамай, 1996 йилда иқтисодий ислохотларнинг амалга оширилишига баҳо бериладиган бўлса, йилнинг асосий якунлари умуман бағириш, деган хулосага келиш мумкин.

Мен бир гапни кўп такрорлаганман, ҳозир ҳам эътиборингизни шунга яна бир бор жалб этмоқчиман. Бу — ислохотлар жараёнида илчил ва тухтовсиз жараён экандир. Биз амалга ошираётган ислохотларни қандайдир вақт доираси билан, муайян муддатлар билан чеклаб-чегаралаб бўлмайди. Барча ўзгаришларни босқичма-босқич, яъни тадрижий йўл билан амалга оширишимиз лозим.

Биз 1997 йилга айнан мана шу нуқтаи назардан, яъни Ўзбекистоннинг сиёсий, иқтисодий ва гуманитар ислохотлар йилидан далил боришидаги илчил босқич сифатида қарашимиз лозим.

1997 йилнинг энг муҳим, устувор вазифалари иқтисодий ислохот, тадбиркорлик ва хорижий сармоялар бўйича идоралар кенгашида, шу йил 27 январь куни ўтказилган қишлоқ хўжалиги масалаларига бағиш-

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

«ЎЗАГРОСУГУРТА» ДАВЛАТ АКЦИЯДОРЛИК СУГУРТА КОМПАНИЯСИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Сугурта хизматлари соҳасини самарали ривожлантиришни таъминлаш, деҳқончилик маҳсулотини етиштирувчиларни ва аҳолини сугурта йўли билан ҳимоя қилиш учун қўлай шарт-шароитларни яратиб мақсадиди:

1. Ўзбекистон Республикаси Молия вазири раислигида, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазири раислиги, «Ўздавпахтасаноатсотиш» уюшмасининг, «Ўзлонмаҳсулот» корпорациясининг, «Пахтабанк», «Галлабанк», «Мевасабзавотбанк» тижорат банкларининг Ўзбекистон Республикаси Молия вазири раислигидаги давлат сугурта бош бошқармаси негизидеда «Ўзагросугурта» давлат акциядорлик сугурта компаниясини ташкил этиш тўғрисидаги тақдир қабул қилинсин.

Белгилаб қўйилсинки, «Ўзагросугурта» давлат акциядорлик сугурта компанияси очик турдаги акциядорлик жамияти шаклида ташкил қилинади ҳамда у барча мулкчи ва номулдий ҳуқуқлар ва мажбуриятлар бўйича Ўзбекистон Республикаси Молия вазири раислиги Давлат сугурта бош бошқармасининг ҳуқуқий вориси ҳисобланади.

2. Қуйидагилар «Ўзагросугурта» давлат акциядорлик сугурта компанияси фаолиятининг асосий йўналишлари этиб белгилашсин:

— деҳқончилик соҳасида товар ишлаб чиқарувчиларнинг мулкчи ва маҳсулотини сугурта йўли билан ҳимоя қилинишини таъминлаш;

— деҳқончилик соҳасидаги товар ишлаб чиқарувчи — қарз олувчиларнинг тўлашга қўриқилишини урганиш ҳамда тижорат банклари томонидан қишлоқ хўжалик корхоналарига ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва деҳқончилик соҳасидаги лойиҳаларни амалга ошириш учун ажратиб бериладиган кредитларни қўллашга сугурта кафолатларини тақдим этиш;

— деҳқончилик маҳсулотларини етиштириш бўйича ишларни ўтказиш учун аванс тариқасида бериладиган маблағлар қайтарилишини сугурталаш;

— юридик ва жисмоний шахсларга ҳар томонлама сугурта хизматлари кўрсатиш, қишлоқ ва шаҳар аҳолисининг шахсий ҳамда мулкчи манфаатлари сугурта йўли билан ҳимоя қилинишини таъминлаш.

3. «Ўзагросугурта» давлат акциядорлик компаниясининг устас сармояси муассислар томонидан 2000 миллион сум миқдоридеда эълон қилинганлиги ва у қуйидаги муассислик бадаллари ҳисобидан ташкил топиши маълумот учун қабул қилинсин:

- а) Ўзбекистон Республикаси Молия вазири раислигининг 1500 миллион сум миқдордаги маблағидан, бу маблағ Ўзбекистон Республикаси Молия вазири раислиги хузуридаги қайта ташкил этиладиган Давлат сугуртаси бош бошқармасининг устас маблағларидан ҳосил бўлади;
- б) «Ўздавпахтасаноатсотиш» уюшмасининг 250 миллион сум миқдордаги;
- в) «Ўзлонмаҳсулот» корпорациясининг 100 миллион сум миқдордаги;
- г) «Пахтабанк» тижорат банкнинг 35 миллион сум миқдордаги;
- д) «Галлабанк» тижорат банкнинг 10 миллион сум миқдордаги;
- е) «Мевасабзавотбанк» тижорат банкнинг 5 миллион сум миқдордаги;
- ж) акцияларни эркин сотиш, шу жумладан хорижий сармоядорларга сотишдан тўлайдиган 100 миллион сум миқдордаги маблағлардан.

4. «Ўзагросугурта» давлат акциядорлик сугурта компанияси ва унинг ҳудудий бўлинулари даромд ва мулк солиқларини тўлашдан беш йилга озоқ қилинсин ва бунда солиққа тортишдан бўшаган маблағларнинг ҳаммаси компаниянинг сугурта (заҳира) жағмарасини қўйатиришга йўналтирилиши белгилаб қўйилсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Вазири раислиги Давлат сугурта бошқармаси билан маълумот компания фаолиятини ташкил этиш масалалари юзасидан қарор қабул қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1997 йил 25 февраль

ЭСКИСИ ХОР, ЯНГИСИГА ЗОР

Мана, баҳор емгирлари ҳам бошланди. Табиатта жон кирмоқда. Шу кундаги ғайрат-шижоат ҳосил тақдирини ҳал қилиши шубҳасиз. Баҳорги мавсумни оби-тобида ўтказиш учун қишлоқ хўжалиги техникасининг муҳим аҳамияти бор. Хуш, жойларда техника воситаларига муносабат қандай?

Республика Ички ишлар вазири раислиги Давлат автомобиль назорати бошқармаси ташаббуси билан мавсумга техника воситаларини тайёрлаш, уларни сақлаш ва фойдаланишни урганиш учун махсус ойлик эълон қилинди. Вилоят ва туманларда техникани мавсумга тайёрлашнинг аҳоли, уларни таъмирлаш сифати, эҳтиёт қисмларга бўлган эҳтиёж, илчи-хизматчиларга яратилган шарт-шароитни урганиш мақсадида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, оммавий ахборот воситалари ҳодимлари, хўжалик раҳбарлари ва мутахассислардан иборат илчи гуруҳлари тuzилди. Тадбирнинг дастлабки ун қўлиги натижаларига назар ташласангиз, нақадар масъулиятсизлик ва бепарволикнинг гувоҳи бўласиз. Уч мингдан ортиқ трактор саройлари, гаражлар ва техника сақланадиган жойлар текширувдан ўтказилди. Тегинли тартибда қуриқланмаётган 12092 та, ҳайдовчиларнинг уларидеда ноқонуний сақланаётган 5223 та ва тегинли қондаларга хилоф тарзда қаровсиз ётган 1820 та техника воситалари аниқланди.

Айрим хўжалик раҳбарлари ва бош мутахассисларнинг эл мулкига виждонсизларча бепарволиги оқибатида 7317 та техника фойдаланишга яроқсиз, 918 таси эса қаровсиз, 1765 таси талон-торож қилинган.

Навой вилоятининг Хатирчи туманида аҳоли айниқча таъбирилди. Мавжуд тракторларнинг 517 таси фойдаланишга мутлақо яроқсиздир. Ҳайдов тракторларининг 76 таси, комбайнларининг 35 таси, трактор тиркамаларининг 242 таси, селхаларининг 36 таси нозоқ аҳолида этибди. Устига-устак юзлаб техника воситалари очик ҳавода, қор-емгир остида хор бўлмоқда.

Тумандаги Охунбоев номи жамоа хўжалигида тракторларнинг 22 таси, автомашиналарнинг 6 таси техник жиҳатдан нозоқ. Автотрактор саройини ҳовлиси асфальтланмаган, атрофи уралмаган. 70 фойздан ортиқ техника воситалари очик ҳавода занглай бошлаган.

Ақмак Икромов номи жамоа хўжалигида техникага му-

носабат бундан-да аянчли. Жамоа хўжалиги ихтиерида бор-йўли иккита комбайн бўлиб, галда урими тугатилган буен нозоқ аҳолида ҳайдовчиларнинг уйда «сақланмоқда». Уларнинг аҳолига маймулар йилгайди. Қизилтепа туманидаги ишларнинг аҳоли ҳам аянчли.

Қаشقарде вилояти Қамашчи туманидаги «Тўқбой» жамоа хўжалигидаги 33 та техниканинг 5 таси сабабсиз равишда қардалир «ўтлаб» юргани маълум бўлди.

Г. Ҳакимов раҳбарлик қилаётган хўжаликда 2 та комбайн, 2 та ер ҳайлаш трактори булакларга бўлинган ҳолда, қаровсиз этибди.

Жиззах вилояти Мирзачўл туманидаги Абай номи ширкатлар бирлашмаси раҳбари Э. Чилдилов ва бош муҳандис К. Утеулиев, гараж мудирли М. Абдухонваларнинг мулкка бепарқлиги оқибатида хўжаликка тегишли 2 та транспорт трактори, 4 та пахта териш машинаси ва 10 та трактор тиркамалари талон-торож қилиб юборилган. Арнасой туманида

ндаги «Олтин водий» давлат хўжалигига қарашли 12 та юк автомобиллари ҳам талон-торож қилинган.

Қурибди турибдики, кўп хўжаликларда аҳоли кунгилда-гилдек эмас. Эҳтиёт қисмлари тақчил, нархи қиммат бўлса-да техникага ҳеч кимнинг жони ачишмайди.

Мазкур ҳолатлар бўйича 24 нафар кишига нисбатан жиноий иш қўзғатилди, 6271 шахсга жарима солинди. Техник воситаларнинг енгинга қарши ҳолати, ут учиргичлар билан қандай таъминланганлиги ҳам текширилди. Ҳайдовчи ва илчи-хизматчилар билан енгин хавфсизлигини таъминлаш бўйича машғулотлар ўтказиш йўлга қўйилди.

Қишлоқ хўжалиги машиналари ва механизмларини сақлаш ва улардан фойдаланиш қондаларини бузган, уларни талон-торож қилган, масъулиятсизлик ва қўзғабмачиликка йўл қўйган шахсларга нисбатан қонуний чоралар қўрилди. Камчиликларни бартараф этиш учун тегинли идораларга тақлиф ва мулоҳазалар киритилди.

Халқда янгисини эскиси асар, деган нақл бор. Техникага бўлган муносабатни кескин ўзгариши фурсати келди.

Анвар СУЛАЙМОНХЎЖАЕВ,
Республика Ички ишлар вазири раислиги Давлат автомобиль назорати бошқармаси бўлим бошлиғи,
милиция подполковниги.

Техника уюли — мулк заволи

ИСЛОҲОТЛАР ИЗЧИЛЛИГИ — ИНСОН МАНФААТЛАРИ ОМИЛИ

(Давоми. Боши I-бетда).

Бугун вазибалар мутлақо бошқа тарзда куйилмоқда. Инсоннинг ҳам сиесий, ҳам иқтисодий, ҳам маънавий манфаатларини ҳимоя қилиш борасидаги барча сазй-ҳаракатларимизни мувофиқлаш керак. Бу сазй-ҳаракатлар эҳсит, умумлаштирилган тарзда олиб боришмоғи, бошқача айтганда, ҳар томонлама уйғун бўлмоғи лозим. Ушбу мақсадда барча имкониятларимиз, куч-гайратимизни бирлаштиришга туғри келади.

Иккинчидан, яна шунги таъкидлашни истардимки, бизнинг бу тадбирларимиз, 1997 йилда Инсон манфаатлари билан боғлиқ барча муаммоларни бир йўла ҳал қилиб ташлаймиз, деган маънони билдирмайди. Мазкур муаммолар ечимига юзаси қарамаслик керак. Енгил-ели ендилуш муаммолар моҳияти ва аҳамиятини қадриятларимиз ва шировад оқибатда амалий иш билан мустаҳкамлашган куруқ шиорбозликка олиб келади.

Инсон манфаатлари ҳимоясини таъминлаш — албатта, узок давом эътидан, мураккаб жараендир. У соф ҳуқуқий, иқтисодий, ахлоқий муаммолар доирасига ҳам сиймайди.

Бозор муносабатлари чуқур илдиз отган, умумжаҳон тизимлари билан ҳар томонлама интеграциялашган, иқтисодий бақувват, демократик давлатга инсон эрки, ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилишни, муносиб турмуш шароитини яратиб бериши мумкин.

Шу билан бирга, сиесий ислохотларни жалдлаштириш, жамиятимиз ҳаётида демократик қадриятларни мустаҳкамлаш, аввал кун марта зикр этганимиздек, иқтисодий ислохотлар самардорлигини оширишнинг муҳим шартидир.

Учинчидан, яна бир бор таъкидлаш жоизки, инсон манфаатларини таъминлашни амалга ошириш — Узбекистонда олиб борилаётган ислохотларнинг изчил, олдидан аниқ-равшан белгилашган мантиқий давомидир.

Бинобарин, 1997 йилни Инсон манфаатлари йили деганимизда биз, аввало, мустақиллик шароитида кечган беш йилги мураккаб ҳаётимизга яна бир бор қўз ташлаб, сиесий, иқтисодий, гуманитар соҳалардаги ислохотларимизнинг илк натижаларини инсон манфаатлари нуқтани назардан баҳолаш зарурлигини назарда тутишимиз.

Ҳаётимизга, жамият курилишига узвий равишда кириб келаятган узгаришлар, янгиликлар фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш, меҳнатни ташкил қилиш, инсоннинг турмуш шароитини яхшилашга қай даражада таъсир этаятганини биз аниқ-равшан тасаввур этганимиз зарур.

Эришган ютуқларимизни таъкидлаш кўз билан баҳолаш эҳтимол, тан олишимиз керакки, биз утган йиллар мобайнида инсон манфаатларини ҳимоя қилишни сифат жиҳатдан янги поғонага кутаришга инсон беришчи зарур заминни, пойдевор, барқарор асосини яратди. Бу борада биз ҳали, ҳусусан жорий йилда ҳам, жуда кўп иш қилишимиз лозим.

Бор сазй-ҳаракатимиз, амалий ишларимиз билан одамлар мунтазам ишонтириб бормоғимиз керакки, ислохотлар жараенда фақат уларнинг узлари фаол иштирок этган тақдирда, белгилашган мақсадларга етиш учун жамиятнинг ҳар бир аъзоси жонини жабборда қабил тер туққан тақдирда, ислохотларни олга сийлаштириш, чуқурлаштириш мумкин.

Узбекистон ҳукумати манфаатдор давлат ва ижтимоий тизимлар билан инсон манфаатлари ҳимоясини амалга оширишнинг 1997 йилда муқалланган чора-тадбирлар Дастурини ишлаб чиқарди. Мазкур Дастурда ечиш қузда тутилган узаро боғлиқ муаммолар мажмуи куйидагиларни ўз ичига олади:

- шахснинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ҳимоясини амалга ошириш;
 - инсон ҳуқуқи ва унинг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш;
 - инсоннинг маънавий, маънавий интеллектуал лаёқатини рўеба чиқариш учун шарт-шароит яратиш.
- Дастурда инсоннинг кун-

киррали манфаатларига жавоб беришчи тадбирлар белгилашган. Асосий гап дастурда белгилашган чора-тадбирларнинг куруқ гапга айланма қилишига йўл қуймасликда.

Мазкур дастурий чора-тадбирларнинг амалга оширилиши, мамлакатимизнинг ҳар бир фуқаро, ҳар бир шаҳри, ҳар бир қишлоғи ҳаётида ўз ифодасини топиши ута мумкин.

Мазкур тадбирлар янги таъаббуслар туғилишига, янги имкониятлар очилишига олиб келиши, одамларимизга бунёдкорлик кайфияти бағишлаши билан гоғт муҳимдир.

Бугунги барча-сазй-ҳаракатларимиз нафақат замонадошларимиз, балки келажак авлодларимиз бахт-саодати учун ҳам хизмат қилишини одамлар ҳис этиши аниққасма муҳим.

Мазкур дастурнинг мазмун-моҳияти бандма-банд, бобма-боб, барча тафсилотлари билан жойлардаги ижрочиларга етказилиши, унинг ижроси мунтазам назорат қилиб борилиши зарур.

Азиз ватандошлар! Юқорида тилга олинган Дастур ва иқтисодимизни ислохот этишнинг умумий стратегиядан келиб чиққан ҳолда, 1997 йилнинг энг долзарб масалалари — муаммолари нима, деб сураганизга таъбиий.

Биринчи гадаги энг муҳим вазифа — 1997 йилда макроиқтисодий барқарорлик, инфляция даражасини пасайтириш, миллий валютамизни мустаҳкамлаш соҳасида эришган иқтисодий натижаларни, ютуқларимизни мустаҳкамлаш.

Вазибаларимиз кўлами жуда катта — изчил иқтисодий ривожланишни таъминлаш, иқтисодий ушшида барқарорликка эришимиз, кредит эмиссиясини кескин қисқартиришимиз, сўмизнинг ҳарид қувватини оширишга мустаҳкам замин қузиришимиз керак. Бир сўз билан айтганда, шундай бир иқтисодий шарт-шароит яратишимиз керакки, ҳаётимизнинг барча баҳолирини эриш қўлама ислохот этишга эришайлик.

1997 йилнинг яна бир муҳим вазифаси — кичик ва хусусий тадбиркорликни сифат жиҳатдан янги поғонага кутаришдан иборат.

Биз бу масалага аввал ҳам катта эътибор берганмиз. Талай ютуқларга ҳам эришдик. Хусусий тадбиркорлик манфаатларини ҳимоя қилишчи ҳуқуқий замин яратилди. Кичик ва урта бизнесни ривожлантиришга ердан беришчи тизимлар — Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси, Бизнес-фонд, «Мадал» сугурта идораси ташкил этилди, консалтинг, инжиниринг ва лизинг фирма ва компаниялари, бизнес-инкубаторлар тармоғи вужудга келди.

Муҳими, кичик ва урта корхоналарнинг фаолияти воқеаларга айланди. Биргилга утган йилда республикада 34,5 минг янги хусусий кичик корхона ташкил этилиб, уларнинг умумий сони бугун 100 мингга яқинлашиб қолди. Бунидан ташқари 19,5 мингдан зиёд лекхон (фермер) хўжаликлари ташкил этилди. Шуниси муҳими, кичик ва урта корхоналар иқтисодиётининг барча соҳаларида барпо қилинмоқда.

Аммо биз бугун олдимизда турган мақсад ва вазибалардан келиб чиқиб, амалда вужудга келган вазиятга реал баҳо берган ҳолда, бу масалага яна бир бор қайтишимиз лозим. Стратегик бора бора сизда биз пундай вазифани қўямиз: кутарилиши иқтисодиётини шакллантириш ва бунда хусусий мулк, кичик ва урта бизнесга биринчи даражали аҳамият бериш лозим.

Улкаимизнинг узига хос хусусияти, меҳнат ресурсларининг ошқочалиғи, ривожланган қишлоқ ҳужалиғи ва ҳам аше баэаси, керак бўлса, халқимизнинг турмуш ва тафаккур тарзи кичик ва оилавий бизнесни, хусусий тадбиркорликни янада фаол ривожлантиришга тақозо қилади.

Мажбурий муҳитни вужудга келтиришимиз шарт. Кимки бу ишга ҳалақит бераётган бўлса, турчилик, таъмагирлик, қолғичлик билан шугулланаётган бўлса, шафқатсиз сурьатда жазоланиши зарур. Расмиятчиликни узига қалқон қилиб олиб, амалда кичик бизнес тараққитига турғаноқ бўлаётган кимсаларнинг баҳридан утиш керак. Биз кичик ва урта корхоналарнинг турли шакллари тез ва кенг ривожланиши учун йўл очилишимиз лозим.

Иккинчидан, ислохотларнинг бу муҳим йўналишини қўллаб-қувватлаш учун янги маблалар ишлаб топиш ва мажбур имкониятларни янада кенгайтириш зарур.

Ҳуш, бунда нима назарда тутилмоқда? Бу аввало, ички маблаларни, банк кредитларини жалб қилиш демакдир. Шунги эътиборга олиш муҳими, халқаро тузилмалар, хорижий компания ва жамғармалар, жумладан, Жаҳон банки, Европа тикланиш ва тараққит банки, Халқаро молия корпорацияси, Осие тараққит банки, Немис техник ҳамкорлик жамияти, Тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Урта Осие — Америка жамғармаси ва бошқа ташкилотлар кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун салмоқли кредитлар ажратилиши ва тегишли хизматлар курсатишга тайёр ақлиқларини билишириб, бу борада амалий ҳаракатлар ҳам қилмоқдалар.

Умумлаштириб айтганда, халқаро ва хорижий миллий молиявий тузилмалар ва банклар томонидан шу мақсадда тақлиф этилаётган кредитларнинг ҳажми бугунги кунда 350 млн. АҚШ долларини ташкил этади. Бизнинг янги мақсадга йўналтирилганда ўз ички маблаларимиз бу ҳисобга кирмайди.

Шу уринда мазкур маблаларни ўзлаштиришга бизнинг узимиз тайеримиз, деган савол туғилади. Қани шундай одамлар, қани ўша мулк эгаллари, қолларе, қани зарур экспертизадан утган инвестиция лойиҳалари? Биз уларни амалга ошириш учун керакли маблалар билан таъминлашга ва сарфланган маблаларнинг узини қоплашга эришмоғимиз лозим.

Учинчидан, биз моҳият эътибори билан кичик ва урта бизнес ақин келажакда ишлаб чиқариши таркибига, экспорт таркибига ҳаракатчан, тез узгариш қобилиятига эга бўлган тармоқ сифатида иқтисодиётда стақчи урин тутишига эришмоғимиз лозим.

Туртинчидан, кичик ва урта корхоналар жун, алмысқордан қолган эски асосда эмас, балки сифатли ҳамда замонавий техника база негизида ташкил этилишига эришиш керак. Бозор инфратузилмасини махсус марказлар, лизинг компаниялари тармоғини ҳар томонлама ривожлантириш зарур. Токи кенг ривожланган сервис хизмати йўлга қуйилмас экан — кичик ва урта бизнес ҳам бўлмайди. Бу борада бошқа йўл йўқ.

Бешинчидан, аҳолига ажратилган шахсий томорқаларнинг янада ривожланиши ва мустаҳкамланишига жиддий эътибор бериш даркор. Биз томорқага эчки бозорини маҳсулотлар билан, энг аввало, озиқ-овқат моллари билан таъминлашнинг, аҳоли даромадларини куйайтиришнинг энг муҳим маблаларини бири бўлган кичик, оилавий бизнес шакли, деб қараншимиз керак.

Утган йиллар мобайнида бу борада кун ишлаб қилинди. Уларни санаб утирмасдан, шу даярда шахсий томорқа майдонларининг икки баробар ортганини айтиб утиши қиёфа, деб уйлайман.

Бугунги кунда улар 650 минг гектар суғориладиган ерни ташкил этади. Шунингдек, қорамолларнинг қарийб 80 фоизи, қуй ва эчкиларнинг 65 фоизи, парралаларнинг яқин 60 фоизи ана шу ҳужаликлар ҳиссасига туғри келади.

Картпоқча, сабзавот ва полдиз маҳсулотларининг 69 фоизи, меваларнинг 55 фоизи, узумнинг учдан бир қисми шахсий томорқаларда етишдирилмоқда. Томорқанинг қишлоқ ҳужалиғи, иқтисодиётимиз таркибига қандай урин туғилиши изохлаш учун ана шу мисоллар етарли, деб уйлайман.

Эътиборингизни яна бир муаммога қаратишимиз истардим. Кўпбал корхона раҳбарлари ва тадбиркорларда ҳали ҳам молиявий натижаларга жиддий муносабат шаклланиши йўқ.

Корхона раҳбарлари ва тадбиркорларнинг барчасида ҳам ўз фаолиятининг молиявий натижаларини билан боғлиқ маъсулйат ҳисси пақланган, деб бўлмайди. Йўқса, биз бугунгидай дебторлик ва кредитдорлик қараларига ботиб қолмаган бўлардик.

Уз-ўзимга, дебторлик қарзини нима, бозор шароитида шу нарса бўлиши мумкинми, деб савол берман.

Уни қайта-қайта, лекин олдиғити ташунтириш мумкин: бир тарафдан — мен маҳсулотни жунатим, лекин ҳақини олмайди; бошқа бир тарафдан — мен маҳсулотни олдим, лекин ҳа-

қини туламадим. Нима қилиш керак, ким ҳақ, ким тоҳақ? Ким жавобгар бўлиши керак? Айбдорлар ҳам, жавобгарликка тортилиши керак бўлган ҳам ҳужажурилар шартнома тузган кишилардир. Шунинг учун ҳам у амал қилмай, қозғалди қолб кетаверади. Бу — биринчидан.

Иккинчидан, ўз маҳсулотига ҳақ олдирилганини олдиндан била туриб, уни жунатиб юборганлар айбдор.

Ва, учинчидан, бизга ҳужаликлар олдиндан ҳақ олмасдан маҳсулот етказиб беришга мажбур, дейдиган, улар билан ҳисоб-китоб қилишни ҳаётида ҳам келтирмайдиган бошқа бегамлар жавобгарликка тортилиши керак.

Жиддий оғохлантириб қуймоқчиман: агар кимки, корхона раҳбарини, район, шаҳар эки вилоят маркази ва тижорат банкларининг туловлар ва ҳисоб-китоб ишларини назорат қилиб юрган мутасадди раҳбарларим, шу масалага маъсулйатсизлик ва лоқайлик билан қараб, тузилган шартномаларни қўлоқ равишда бузиб, бажармасдан, қўлини қовуштириб утирганларини жиний жавобгарликка тортиш керак. Бугун бу масала — муаммо билан кун жиждан ишчиларимизнинг ишга туширилиши, полигитлен шпекни тайерлайдиган ва чет эллик сармождорлар иштирокида замонавий қишлоқ ҳужалик техниксини ишлаб чиқарадиган корхоналар ҳамда бир қанча енгил ва озиқ-овқат санаети иштиотлари курилиши республика иқтисодиётини, мустақиллигини мустаҳкамлашда муҳим аҳамиятга эга.

Шу билан биргилга биз бугун ўз олдимизга, ўша машвум умумиттифоқ иқтисодлашувига мувофиқ, республика ҳудудига жойлаштирилган, бироқ мажбур ресурслар ва маълумат эҳтиёжига боғлиқ бўлмаган корхоналар туғрисида бир тухтама келиш вазифасини ҳам қуймоқчиман.

Умуман айтганда, ўз техник курастқичларига, технологик имкониятларига қура, рақобатоб маҳсулот ишлаб чиқара олмайдиган корхоналар масаласини ечиш пайти келди.

Уларнинг аксарияти ҳамон оғир аҳолида, келгусида ҳам унглиб кетиши дарғумон. Бунда барҳам бериш керак. Ҳудуд ишлаб чиқариш корхоналари руйҳатини тузиш лозим. Е. Улар, иқтисодиётни ислохот қилишнинг бугунги вазифаларига мувофиқ, янги маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўлиб, эки уларни келажак йўқ корхона сифатида ёпиб ташлаш лозим.

Бу мураккаб масалани ечишни Бош вазир Уткир Сутунов бошчилигидаги комиссияга топириш лозим. Азиз дустлар! Мен олдий бир ҳақиқатни англаб олишимизни жуда-жуда аистайман: кимки, қайси корхона узига чет эллардан шерик топмаган бўлса, унинг келажак йўқ. Ҳуш, нега шундай?

Биринчидан, эски, алмысқордан қолган уқсуна ва технология билан рақобатоб маҳсулотлар ишлаб чиқариш мумкин эмас. Бинобарин, ушбу муаммонни ечиш учун чет эллик шерикларни, имкониятларини жалб этиш лозим.

Иккинчидан, ҳар бир корхона технологияни зарур замонавий талабларга жавоб берадиган қараларга таъминлаш зарур. Шунга қура, экспортни таъминлаш, кескин рақобат шароитида, ҳатто энг сифатли маҳсулотни сотиш учун ҳам маълум ва машҳур чет эл фирмаларидан шерик топиш зарур.

Билиб қуйингиз, бу масалани ҳал қилмасдан туриб, тоғарга тулиб-тоғиб етган жаҳон бозоридан жой олмайёиз, чунки сизнинг оломийгизни, тоғарингизни ҳеч ким куниб тургани йўқ.

Шунинг учун, чет эл сармоиси иштирокдаги кўпма ишлаб чиқариш корхоналари тузиши ҳар томонлама рағбатлантириш баробарида, хусусийлаштирилган корхоналар акциялар пакетининг қамда 25 фоизини чет эллик инвесторлар сотиб олинишига ҳам эришиш керак. Токи харидориги маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган корхоналарнинг иқтисодий ақиялари чет эллардаги фонд бозорларига ҳам дағил кириб бориши.

Бизнинг хусусийлаштириш борасидаги сиестимиз куйидагилар бўлиши зарур: жаммо ва давлат мулк бўлиши

акциялар пакети улар умумий қийматининг 50 фоиз атрофида бўлиб, келгусида ас-та-секин давлат улушини қамайтириб бориб, эркин бозорда сотилишини ташкил қилишимиз даркор.

1997 йилнинг устувор вазифаси республиканинг экспорт салоҳиятини кенгайтиришдан иборат. Истиқболимиз равнақи маҳсулотларимиз экспортини кескин оширмасдан, корхоналар фаолиятини рақобатоб тоғарлар ишлаб чиқаришга йўналтирмасдан, валюта ресурсларини куйайтирмасдан ўз келажакимизни куришимиз мумкин эмас.

Экспорт потенциалимизни кескин оширишимизга имконият борми? Жавоб битта — бор.

Бу мақсадларга етишиш учун ағнавий хом аше ва ярим тайер моллар — пахта ва пахта маҳсулотлари, рангли металлур, минерал угит ва бошқа моллар экспортини кенгайтириш катта аҳамият касб этади. Биз ҳам узимизнинг улкан бойлиғимизни жаҳон бозорига сотишни урга-тишимиз керак.

Шу билан бирга мамлакатимиз экспорт имкониятларини кескин оширишнинг муҳим омилларидан бири ишлаб чиқариш сурьатини жалдлаштириш ва четга тайер маҳсулот чиқаришдан иборат бўлиши керак. Бизнинг бундан аниқроқ тоғаримиз ишлаб чиқаришга туғалланмаган технология жараенлар қўлиғида. Бизнинг улкан имкониятларимиз ана шу жойда кўзга куримай ётибди.

Исталан соҳанинг «Узоққовқатсанот», «Узэлтхасанот», «Узкимсанот», «Узентилсанот», курилиш материаллари санаети имкониятларига бир назар солинг, улар жуда катта салоҳиятга эга эканини кураюз. Масалан, мувофиқ технологияни жорий этиш билан табиий газдан бир қанча турлаг полимер материаллар (полиэтилен, поливинхлорид ва ҳоказо), нитрил-акрил қилотаси, нитрон толаси ва бошқа бозори чаққон маҳсулотлар олиш мумкин. Еки қарпоқлақтамдан полиамид-6, нитрондан янги маҳсулотлар олиниши, бугун миллион тонна лаб бекор етган каолин қазилмаларини олиб курайлик... Куп сармоя сарфламасдан, янги технологияни амалга етатиб этиш, технологик шпекни нийҳоясига етказиб, катта самара олиш мумкин бўлган мисолларни бошқа соҳалардан ҳам топса бўлади.

Моломики, ана шундай кучли баэага эга эканмиз, биз экспорт салоҳиятимизни мустаҳкамлаш муаммосини бартараф этишга жиддий киришимиз керак. Шу маънода экспортни рағбатлантириш тадбирларни қузда туғилган Узбекистоннинг экспорт салоҳиятини ривожлантириш махсус давлат программасини ишлаб чиқиш зарур.

Экспортни ривожлантиришда катта натижаларга эришганларни ҳар йили миллий мукофотлар билан тақдирлашнинг мақсадда мувофиқ, деб уйлайман. Экспорт-импорт сугурта компаниясини ташкил этиш билан четга мол чиқариладиган ҳужалик субъектларини ҳимоя ва сугурта қилишнинг амалий механизми янги ишлаб чиқиш ва ҳаётга тағтиб этиш зарур.

Яна бир муҳим, устувор масала. 1997 йилда биз янги, замонавий талабларга жавоб берадиган қарлар тайерлаш масаласига алоҳида эътибор беришимиз керак.

Тағлим тизимини тулбан қайта куриб чиқиш вақти етди, профессионал билимларни эғаллаш имкониятларини кенгайтириш, маъмур-менежерларни тайерлашни йўлга қуйиш, янги шароитларда, янги замонавий технологияларда ишлашга қобил ишчи ва мутахассисларни тайерлашни йўлга қуйиш лозим.

Биз бугун шунга тайеримизми? Бунинг учун зарур куч ва ресурсларимиз борми?

Мана шу минбардан туриб, қатъий айтманки, ҳа Узбекистон ана шундай куч-қувват ва зарур ресурсларга эга.

Бизда умумий урта тағлим тизими мажбур, укув муассасалари маълум моддий баэага эга, урта махсус ва олдий укув юртлари тармоғи кенг, кўп мутахассисликлар буйича қадрлар тайерланмоқда.

Шуниси қувончлики, урта мактаб ва укув муассасалари битирувчиларининг умумтағлим ва профессионал билим даражаси юқори. Нафақат шаҳар, балки қишлоқ мактаблари укувчилари ҳам янги билим, тайергарликка эга эканликларини курастмоқда.

Қадрлар тайерлашда кучли баэага эга эканимизни чет эллик ҳамкорларимиз ҳам эътироф этмоқда. Мисол тариқасида, қисқа муддатда йигит-қизларимиз Корейнинг «ДЭУ» компаниясида, Германиянинг «Саламандер», Италия ва бошқа мамлакатлар корхоналарида мулақо янги касбларни эғаллаш муваффақ бўлдилар ва ҳамма жойда улар мутахассисликни янги ўзлаштиришган, ҳар қандай хорижий юқори малакали ишчи эки мутахассис билан рақобат қила олишга қобил, деган ижобий баҳо олдилар.

Аммо биз матрифий салоҳиятимизни ошириш учун кун иш қилишимиз керак. Укув муассасалари тизимини тақомилантириш зарур. Тўққизинчи синфни туғатаётганлар учун махсус укув юртлари тармоғини кенгайтириш ва ташкил этиш лозим. Кичик ва хусусий бизнес ташкилотчиларини тайерлаш буйича техника коллеж ва махсус бизнес-мактаблар ташкил этиш керак. Укув жараенда талбиркорлик фаолияти, ҳуқуқ, солик, сугурта асослари ҳақида билим берадиган фанларни дағиллик билан киритиш керак.

Университет дипломи даражаси ва обрусини ошириш зарур. Бунинг учун укув муассасалари моддий баэасини мустаҳкамлаш, уларни замонавий укув ва компьютер техникаси билан жиҳозлаш; зарур укув алабийетлари билан таъминлаш, укувини турли шакллари кенгайтириш, укувчиларнинг меҳнатга рағбатини кучайтириш керак.

Бугунги кун ешлар билан иш олиб бориш, истеълодлий болаларни саралаб, уларга чет элнинг янги укув марказларида профессионал билим олишлари учун шарт-шароитлар яратишни тақозо этипти. Бу мақсадни амалга оширишда яқинда тузилган «Умид» жамғармасидан умидимиз катта.

Бир сўз билан айтганда, биз ўз истеълодлий, филоий болаларимиз, фарзандларимизга билим ва касб चुққиларини забт этиши учун қанот беришимиз керак.

Бу муаммоларни ечиш учун, демократик ва бозор ислохотлари талабларидан келиб чиққан ҳолда, қадрлар тайерлаш буйича давлат, жамият ва инсон фаолиятининг барча соҳаларини қамрай оладиган махсус Миллий дастур тузиш лозим.

Хурматли дустлар! Бугун мен 1997 йилда ҳал этилиши лозим бўлган энг муҳим, устувор масалалар буйича тухталдим. Бир-бири билан шу қадар чамбарчас боғланган бу муаммоларнинг ечим иқтисодий ислохотларни янада жалдлаштириш имконини беради.

Шубҳа йўқки, олдимизга қуйилган вазибаларнинг амалга олишуи ҳар бир инсон манфаатига, демократик жамият куриш манфаатларига таъмин қилиши лозим.

Ошқ айтишим мумкин: қуйилган вазибалар осон эмас, булар билан нафақат барча имкониятларимизни ишга солишни, балки бор кучимизни аямий сарфлашнинг, фуқаролик маъсулйатини ва бурчини намоён этишимиз тақозо этади.

Энг муҳими, бошқарув ва ҳужалик фаолиятининг барча буйиғилари мана шу устувор вазибалардан келиб чиқиб, ўз вазибаларини, истиқоб режаларини ва уларнинг бажарилишида ўз уринларини аниқлаб олишлари керак.

Ишончим комилки, олдимизда турган муаммоларини муносиб ҳал этишга қурбимиз етади. 1997 йил жамиятимиз ҳаётини тулбан ислохот қилишда, Узбекистонимизнинг обрусини, халқимизнинг ҳаёт даражасини янги босқичга кутаришда муҳим даяр бўлиб қолади.

Барчангизга мана шундай эзу ниғаларга амалга оширишда куч-қувват тилайман.

Ушбу мақаланинг асли «Узбекистон» газетасида 1997 йил 28 февраль кунда эълон қилинган.

Ушбу мақаланинг асли «Узбекистон» газетасида 1997 йил 28 февраль кунда эълон қилинган.

Ушбу мақаланинг асли «Узбекистон» газетасида 1997 йил 28 февраль кунда эълон қилинган.

Ушбу мақаланинг асли «Узбекистон» газетасида 1997 йил 28 февраль кунда эълон қилинган.

ИҚТИСОДИЁТНИНГ ИККИ КАЛИТИ

Аёл ҳаёт гушанининг бебаҳо гули. Чунки дундаги бор гузал ва пок нарсалар қуёш, ой, юлдузлар, симбулу райдонлар — бари аёлга киес этилади.

Воси НОСИРОВ, Амина КОДИРОВА.

Ҳаётдаги энг эзгу ниятлар, улғу гоилар, ҳайратли ихтироо кашфиётлар билангина оналар юрғида куз очиб, фарзандлар вужудда утайиб, камолот чуқисига етади. Узбек аёли аз элдан ишнинг кузени билиши, болажонлиги мусафо қалби билан Ватанимиз тарихига эркин эл қолдириган. Улар мустақил юртимизга муҳаббат, халқимизга садоқат туйғулари уш мехнатлари, донолиги билан амалда исбот этмоқдалар. Элим-юртим лугуви шундай фидойи аёллардан бири Гулсум Муминовадир. Бухорои Шарифда туғилиб, камолат етган бу дилбар аёл қалби маърифат зиеси билан алангаланган. Бу муқаддас туйғу унга она сунти, ота ўғити, муқаддас она тупроқ ҳарорати ила сингиб кетган.

Умидсизликка берилмай мақсад сари дадил одамлаш унинг аёл фазилатларидан бири. Бу ҳақда опахон шундай дейди: — Ноумидлик пайтда умидвор бўлмоқ, ноумидликни умид эшигига боғлаб билиш бизга донишманд бобокалонимиз ҳазрат Баҳодурдин Нақшбанддан қолган меросдир. Ул азизу муқаррам зот «қулинг ишла, қалбинг Оллоҳга бўзид» деб башорат қилганларга инсон меҳнати билангина бахт топиши, қамолга етиши, бундайларга эса Оллоҳ ҳамроҳ бўлишини назарда тутганлар. Шунинг учун ҳам турмуш кечиришда қийинчиликка учраганлар тушунлиққа тушмай, алоқат ва ҳақиқат йўлидан боришлари даркор.

Ҳа, Гулсум опа ҳаётга кунгил кузи, аёл назари билан боқиб, уз меҳнати, лақақати билан бахт топганлардан. У оддий илчилари раҳбар лавозимига кўтарилди. Бухоро шилла-шиллик фабрикасида 1962 йилда ишга кирганида у хали урта мактабни тутатмаган қизалоқ эди.

Тиниб-тинчимас қиз тезла жамоада уз урини топти. Ешлар сардори сифатида эзгу ишларга етакчилик қилди. Корхона ешлари дорути виллоятга ебди. Унинг озуларини эса чечак отди. 1968 йилда Бухоро Политехника институтига ўқишга кириб, муҳандис-технолог куллиентининг охири 3 йилни Тошкент техника олийгоҳида сиртдан тутатди.

Ҳаётини жонанок фабрикасида, дилкаш, самимий ҳамжасларисиз тасаввур эта олмайдиган бу ҳаракатчан қиз эл ҳурматино қозонди. Фабрикада дастлаб мастер, цех бошлиғи, сунгра техника назорати бўлими бошлиғи вазифасида ишлади.

Эзгу иш, яхшилик қуёшга уқшайди. Қуёш нури оламни мунанвар этса, яхшилик инсонлар қалбини равшан этади. Гулсум Муминова ҳам ширин сузи билан фабрика илчилари қалбига кириб борди. 1984 йилда уни бир овоздан фабрика директориликка сайлашди. Зиммасидати масъулиятини тула ҳис қилиб, ишдаги муаммоларни ақл тарозисининг бир палласига, масъулиятини иккинчи палласига қуйиб ўтди, охири аниқ ҳулосага келди: эли билан алашган раҳбар ора йўлда қолмайди. Суяги эл-юрт орасида, меҳнатда қотан эмасми, республика иқтисодида муҳим урин туфан фабрика тақдирини, минглаб илчилар тақдирини зиммасига тушар экан, гангил қолмади, аксинча юксак довоиларни кузлаб ишга киришди. Юксак лавозимга у адолатли етакчи, тадбиркор ишбоши, меҳрибон илчилар сардори сифатида тушди. Фабрикада қалбий интизом йўлга қуйилди. Илчиларга ҳар томонлама меҳнат шарафлари яратилди. Уларнинг турмуши, оиласи ҳақида гамамуликлар қилинди. Соғлиғи, оиласи, рўзгоридан қунгли туқ одамгина баракали меҳнат қилади, кун ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун кўч-ғайратини аямайди. Гулсум опа директорлик фаолиятида аввало ана шу ҳақиқатга риосат этиди. Бу эса ютуқларни қўлга киритишда асос бўлиб, фабриканинг иқтисодий жиҳатдан қалдини тиклашда хизмат қилди.

Ишнинг кузени билиш, ҳамжизатлик туйғули корхонада саноят ҳам ашесининг сифати яхшиланди. Бунга осонликча эришиш дейдими? Маълум даражада қийинчиликларга дуч келиб, ички имкониятларини ишта солиди.

Вилоят раҳбарларига мурожаат этиб, янги фабрика биноси қурилишига бош бўлди. Замонавий бино қисқа даврда ишта тушириб, янгидан дастхона урнатилди. Икмониятлар кентайиб, 1500 киши иш билан таъминланди.

Уз ишнинг фидойиси Г.Муминова 1996 йилда Вобкент йиллари ва тўғуз фабрикаси директориликка тасвир этилди. Фабрика 1981 йил барпо этилган бўлиб, дастлаб йигирту пехи ишлаб турарди. Туман аҳолисини иш билан таъминлаш, етиштириладиган ҳам ашесини зиммасида ишлаб чиқаришни йўлга қуйиш ниятида 1985 йилда корхонада тўғуз цехлари ҳам ишта туширилди. Ҳозир фабрикада 5 та

йигирту ва тўғуз цехлари мавжуд, уларда 1100 ишчи фаолият кўрсатмоқда. Гулсум опа раҳбарлик қилгунча корхонада оғир вазият вужудга келиб, илчилар иш ҳақларини вақтида олишолмасди. Опа иш бошлаган кунке, таъинма-чилик, корхона мулкисини утириш ҳам нуқсонларга барҳам берилди. Янгича иш усули йўлга қуйилиб, муваффақиятларга эришилди. Фабрикада асосан иш калаваланиб, буз маҳсулотлари ишлаб чиқаришди. Кўрсаткичларга назар ташлаганимизда утган йил январь ойига нисбатан бу йил калава иш ишлаб чиқариш 104 фоизга, буз ишлаб чиқариш эса 114 фоизга өтди. 1997 йил январь ойининг узида 4 миллион 208 минг сум фойда олинди, фабрика буйича 21 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришди.

Фабрикада илчиларни ижтимоий ҳимоялаш ниятида бепул нуошута ташкил этилди. Ишла юксак унум ва самардорликка эришиш ниятида цехлар уртасида узаро бөлашуви йўлга қуйилди. Ҳар ойда акциданиб, гоилбар рабатлангириб боришмоқда. Утган ойда гоилбарга 10 та гилам ва 5 минг сумдан пул мукофоти берилди. Моддий ва маънавий рабат эса илчиларнинг қунча-қуч қўшмоқда, юксак самардорликка даъват ятапти.

Президентимизнинг саноятини кишлоққа қулинтининг охири 3 йилни Тошкент техника олийгоҳида сиртдан тутатди. Ҳаётини жонанок фабрикасида, дилкаш, самимий ҳамжасларисиз тасаввур эта олмайдиган бу ҳаракатчан қиз эл ҳурматино қозонди. Фабрикада дастлаб мастер, цех бошлиғи, сунгра техника назорати бўлими бошлиғи вазифасида ишлади.

Эзгу иш, яхшилик қуёшга уқшайди. Қуёш нури оламни мунанвар этса, яхшилик инсонлар қалбини равшан этади. Гулсум Муминова ҳам ширин сузи билан фабрика илчилари қалбига кириб борди. 1984 йилда уни бир овоздан фабрика директориликка сайлашди. Зиммасидати масъулиятини тула ҳис қилиб, ишдаги муаммоларни ақл тарозисининг бир палласига, масъулиятини иккинчи палласига қуйиб ўтди, охири аниқ ҳулосага келди: эли билан алашган раҳбар ора йўлда қолмайди. Суяги эл-юрт орасида, меҳнатда қотан эмасми, республика иқтисодида муҳим урин туфан фабрика тақдирини, минглаб илчилар тақдирини зиммасига тушар экан, гангил қолмади, аксинча юксак довоиларни кузлаб ишга киришди. Юксак лавозимга у адолатли етакчи, тадбиркор ишбоши, меҳрибон илчилар сардори сифатида тушди. Фабрикада қалбий интизом йўлга қуйилди. Илчиларга ҳар томонлама меҳнат шарафлари яратилди. Уларнинг турмуши, оиласи ҳақида гамамуликлар қилинди. Соғлиғи, оиласи, рўзгоридан қунгли туқ одамгина баракали меҳнат қилади, кун ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун кўч-ғайратини аямайди. Гулсум опа директорлик фаолиятида аввало ана шу ҳақиқатга риосат этиди. Бу эса ютуқларни қўлга киритишда асос бўлиб, фабриканинг иқтисодий жиҳатдан қалдини тиклашда хизмат қилди.

Ишнинг кузени билиш, ҳамжизатлик туйғули корхонада саноят ҳам ашесининг сифати яхшиланди. Бунга осонликча эришиш дейдими? Маълум даражада қийинчиликларга дуч келиб, ички имкониятларини ишта солиди.

Вилоят раҳбарларига мурожаат этиб, янги фабрика биноси қурилишига бош бўлди. Замонавий бино қисқа даврда ишта тушириб, янгидан дастхона урнатилди. Икмониятлар кентайиб, 1500 киши иш билан таъминланди.

Уз ишнинг фидойиси Г.Муминова 1996 йилда Вобкент йиллари ва тўғуз фабрикаси директориликка тасвир этилди. Фабрика 1981 йил барпо этилган бўлиб, дастлаб йигирту пехи ишлаб турарди. Туман аҳолисини иш билан таъминлаш, етиштириладиган ҳам ашесини зиммасида ишлаб чиқаришни йўлга қуйиш ниятида 1985 йилда корхонада тўғуз цехлари ҳам ишта туширилди. Ҳозир фабрикада 5 та

Воси НОСИРОВ, Амина КОДИРОВА.

ИЖАРАЧИЛАР ДАДАСИДА

Бўқа туманидаги Йўлдош Хожиматов номли жамоа ҳўжалигининг миришкор дехқонлари мамлакатимиз галла мустақиллигига муносиб ҳисса қўшиб келишмоқда. Галлакорлар ўтган йил кузда 600 гектар майдонда бўғдонлининг серхўш навидан сепшишди. Униб чиққан майсалар меърида озиклангирлиб бориладигани учун ниҳоллар дуркун ривожланди. Ҳўжалик буйича 42 центнердан лон одиш режалаштирилган. — Жами экин майдонлари 82 га ижарачига тақсимла берилган, — дейди ҳўжалик бошқаруви раиси Рустам Укбаев. — Ондавий ижарачилардан Маъмур Тожибоев, Бунёд Бобтоевлар 8 гектардан, Ҳасан Мамаров эса 12 гектар майдонда галла парвартишмоқда. Улар жорий йилда ҳам 50-54 центнердан ҳўсел етиштиришга эҳд қилишган...

лиқка йўл қўймаслик чоралари қўрилган. Бу ерда алоҳида гуруҳ ташкил этилган бўлиб, улар от-уловда экин майдонларини доимо назорат қилиб боришарди. Пайҳонгарчиликнинг оддини олиш мақсадида моли бор хонадонлар соҳиблари билан учрашувлар, тушунтириш суҳбатлари ўтказилди. Айрим кишилардан тилхат олинди. Жамоа пахтакорлари жорий йилда 800 гектар ерга чигит қалашни режалаштиришган. Шундан 100 гектарда андикониклар усулида плёнка остида гўза ўстиришга пухта тайёргарлик қўришарди. Пахта етиштиришда бой тажриба тулган фидойи дехқонлар Тулган Исоқов, Мамасоли Ортиқов, Суннат Назаров, Азимхўжа Сангиновлар етакчилигидаги бригада аэзола парвартишмоқда. Улар жорий йилда плёнка тагида оқ олтин етиштиришга ният қилишган. Уларга қамарбаста бўлган техника жловкорлар

- ДУШАНБА, 3
6.30 «Ассалом, Узбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Абботот».
8.30 «Санъат гунаҳлари».
9.00 «Узбектеелефильм» намойиш этакди: «Инсон қалбига йўл».
9.15 «Марсия». Бадийий фильм. 3-серия (Италия).
10.00 «Янгилар».
10.05 «Замин фидойилари». Публицистик кўрсатув.
10.30 «Рики-Тики-Тави». Республика кўйирчоқ театрининг спектакли.
11.20 «Эдиллар орасидаги бўри боласи». Бадийий фильм.
12.40 «Илм — узликни билмакдир».
13.10 Дони Зокиров номидаги халқ «олпу оқириқнинг концерти.
13.40 «Мен тулган тупроқ».
14.00 «Янгилар».
14.05 — 14.50 «Фитрат ва сахна санъати».
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Янгилар».
18.10 «Эриктош».
18.30 «Ташаббус». Тадбиркорлар кўйир-танови.
18.50 «2000 йилдан сўнг». Телесериял.
19.05 «Мазнавият». Фольклор-этнографик ансамблининг «Зилло» телефестивали.
19.25 «Янгилар».
19.30 «Абботот» (рус тилида).
19.50 «Янгилар».
19.55 «Биржа ва банк хабарлари».
20.15 Оқшом эрталари.
20.25 «Янгилар».
20.30 «Абботот».
20.55 «Янгилар».
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 «Дилнаво садолар».
21.35 «Узбекистон Республикаси хотин-қизларнинг I конференцияси олдидан». «Умир лажалари». Телеочроқ.
21.45 «Вакт». Публицистик кўрсатув.
22.05 «Бу оқшом...»
22.15 «Морена Клара». Телесериял.
23.15 «Янгилар».
23.20 «Абботот».
23.30 «Янгилар».
23.45 «Олтин мерос». «Дуго».
00.25 — 00.35 «Ватан тиссоллари».
18.00 Кундалик.
18.10 «Янгилар».
18.15 «Эриктош». Мульттўплам.
18.35 «Спорт китъаси».
18.45 «Абботот».
18.55 «Словуддин-97». Киноконцерт.
19.25 «Янгилар».
19.30 «Абботот» (рус тилида).
19.50 «Янгилар».
20.25 «Янгилар».
20.30 «Абботот».
20.55 «Янгилар».
21.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадийий фильм.
21.50 «Спорт китъаси».
22.20 «Бебаҳо лажалар».
22.30 Кундалик.
22.30 «Янгилар ва Эълонлар».
22.50 «Киноногоҳ».
00.20 — 00.30 Кундалик.
17.55 «Янгилар».
18.00 «Янги гиламлари». Телефильм.
18.10 «Янгилар».
18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
21.40 «Янгилар».
21.45 «Калеба кизлари. Эмили». Телесериял. 6-серия (Канада).
22.30 «Кругозор». Тележурнал.
22.50 — 23.10 Россия давлат телевидениеси.
23.10 «Янгилар».
23.15 — 23.20 «Янгилар».
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 Кўрсатувлар анониси.
18.50 «Мультикарусель».
19.05 «Умид».
19.35 «Янгилар».
19.40 «Янгилар».
20.00 «Жаҳон».
20.20 «Атасейд».
20.30 Кечки сеанс. «Уйна, уйна!». Бадийий фильм. 2-серия.
21.30 «Душанба». Публицистик кўрсатув.
21.40 «Аёл».
22.10 «Янгилар».
22.15 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериял.
23.05 «Спорт-тайм».
23.25 «Сен менга хафа қилдинг». Н. Сенкулова.
24.00 — 00.10 «Хайрли тун!»
СЕПАНБА, 4
6.30 «Ассалом, Узбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Абботот».
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Зумраша». Киножурнал.
8.55 «Биржа ва банк хабарлари».
9.15 «Морена Клара». Телесериял.
9.15 «Янгилар».
10.05 «Шиллоқ тадбиркорлари».
Кўйир кўрсатувлари:
10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 Инглиз тили.
11.30 Адабиёт.
12.00 «Фаввора». Бадийий фильм.
13.30 Зангиота тумани «Ҳосил» ансамблининг концерти.
14.05 «Абботот».
14.05 «Абдулла Қодирий номидаги Давлат мукофотиға номзодлар. Улмас Умарбеков, Фарход Олимов. «Фотима ва Зухра». Муқимий номидаги Узбек Давлат мусий театрининг спектакли. 1-қисм.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Янгилар».
18.10 «Кинчентоймаси — гижинг-тоймаси».
18.25 «Чемпион билан учрашув».
18.45 «Санъат дустиликка чорлайди».
19.05 «Илхот одимлари».
19.25 «Янгилар».
19.30 «Абботот» (рус тилида).
19.50 «Янгилар».
19.55 «Адолат». Ҳўкукий-публицистик кўрсатув.
20.15 Оқшом эрталари.
20.25 «Янгилар».
20.30 «Абботот».
20.55 «Янгилар».
21.00 «Буюк келажак сари». «Туртинчи ҳимоят».
21.00 «Ханлардан таралган меҳр».
21.40 УТВ фондидан. «Оталар сўзи — ақлинг қузи».
22.25 «Замон».
22.25 А. Шарифова, М. Бобоев, Б. Йўлдошев. «Буюк Ипак йўли». Муқимий спектаклидан лажалар.
23.25 «Янгилар».
23.30 «Абботот».
23.55 «Олтин мерос». «Регистон». Мазнавий фильм.
00.05 Тунги тароналар.
00.25 — 00.35 «Ватан тиссоллари».
18.00 Кундалик.
18.10 «Янгилар».
18.15 «Эриктош». Мульттўплам.
18.35 «Спорт китъаси».
18.40 «Киносайра».
19.00 «Олтин кент».
19.15 «Сизнинг имконият».
19.25 «Янгилар».
19.30 «Абботот» (рус тилида).
19.50 «Янгилар».
20.25 «Янгилар».
20.30 «Абботот».
20.55 «Янгилар».
21.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадийий фильм.
21.50 «Спорт китъаси».
22.20 «Бебаҳо лажалар».
22.30 Кундалик.
22.30 «Янгилар ва Эълонлар».
22.50 «Киноногоҳ».
00.15 — 00.25 «Хайрли тун!»
23.40 — 23.50 «Хайрли тун!»
ПАЙШАНБА, 6
6.30 «Ассалом, Узбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Абботот».
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Лирик концерт».
8.55 «Интродукт нораваларида».
9.15 «Морена Клара». Телесериял.
10.00 «Янгилар».
10.05 «Кашф этилаётган имониятлар».
Кўйир кўрсатувлари:
10.30 Давлат ва ҳўққ асослари.
11.00 Узбек тилини ўрганамиз.
11.30 География.
12.00 Тўлқин. «Қайнар хўмча». Йўлдош Олимов номидаги Еш Тошмобиллар театрининг спектакли.
13.00 «Муваддас манзил». Публицистик кўрсатув.
13.35 «Туркистон». Мультфильм.
13.55 «Туркистон — умумий уйимиз».
14.00 «Янгилар».
14.05 — 15.10 «Темир хотин». Бадийий фильм. 1-серия.
15.50 «Янгилар».
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Янгилар».
18.10 «2000 йилдан сўнг». Телесериял.
18.30 «Билиб қўйган яхши».
18.45 «Катта танаффус».
19.25 «Янгилар».
19.30 «Абботот» (рус тилида).
19.50 «Янгилар».
19.55 «Замонлар».
20.15 Оқшом эрталари.
20.25 «Янгилар».
20.30 «Абботот».
20.55 «Янгилар».
21.00 «Буюк келажак сари». «Марказ ва мингилар».
21.30 «Дилнаво садолар».
21.45 «Мугтойба». Пайшанба хазиналари.
22.00 «Одамлар орасида».
22.30 «Телемобилларнинг таллабларига биноан. Ю. Розиков. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 13 ва 14-қисмлар.
23.25 «Янгилар».
23.30 «Абботот».
23.55 Тунги тароналар.
00.25 — 00.35 «Ватан тиссоллари».
9.00 «Эриктош». Мульттўплам.
9.20 «Спорт китъаси».
9.30 «Калбимизда Узбекистон».
9.45 «Словуддин-97». Киноконцерт.
10.10 «Бебаҳо лажалар».
10.20 «Олтин кент».
10.35 «Акс».
10.55 «Ишбилармонлар ҳафтаси».
11.15 «Зеримай десангиз».
11.25 «Хўсузиллаштириш: қадам-бақадам».
11.45 «Дунё бўйлаб».
12.35 — 14.15 «Киноногоҳ».
18.00 Кундалик.
18.10 Бугун пайшанба дастурида.
18.30 «Абботот».
18.40 «Эриктош». Мульттўплам.
18.55 «Нафис максилар».
18.55 «Хўсузиллаштириш: қадам-бақадам».
19.15 «Оқшом».
19.25 «Янгилар».
19.30 «Абботот» (рус тилида).
19.50 «Янгилар».
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериял.
20.30 «Абботот».
20.55 «Янгилар».
21.00 «Янгирок тур».
21.30 «7 дан 70 гача». Қизкарлик дастури.
21.50 Кундалик.
21.55 «Сехргар». Кўрсатув ва эълонлар.
22.15 «Киноногоҳ».
22.35 «Спорт китъаси».
00.10 — 00.20 Кундалик.
17.55 «Янгилар».
17.55 «Боллар учун фильм». «Диманнинг хўзи».
18.10 «Янгилар».
7.30 — 9.00, 18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
21.40 «Янгилар».
21.45 «Калеба кизлари. Эмили». Телесериял. 8-серия.
22.25 УТВ фондидан. «Шарқнинг етти гузали». Мусийий фильм.
22.50 — 23.15 Россия давлат телевидениеси.
23.15 «Янгилар».
23.20 — 23.25 «Янгилар».
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Душанба» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.00 «Янгилар».
20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадийий фильм.
20.55 «Боллар учун мультфильм».
21.15 «02» тўлкинида.
21.30 «Инспектор Фрост». Телесериял.
21.50 «Янгилар».
22.25 «Интер-спорт».
22.30 «Янгилар».
22.35 «Эллада».
23.05 «Каталог».
23.20 «Салом, масленица!».
23.50 — 24.00 «Хайрли тун!»
ЖУМА, 7
6.30 «Ассалом, Узбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Абботот».
8.25 Кечки санъаткорлар кўйлайди.
8.45 «Олма-юз».
9.05 Ю. Розиков. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 13 ва 14-қисмлар.
10.00 «Янгилар».
10.05 «Аёл — олам сарвари». Телеочроқ.
Кўйир кўрсатувлари:
10.30 Физика.
11.00 Немис тили.
11.30 Математика.
12.00 «Яншаб келди гулбахор».
12.30 «Халқ икдиди».
13.00 «Қўшиқим, жон қўшиқим».
13.30 «Санъа ҳаёти». «Наврўз-97» театр санъати фестивалининг яқилари.
14.00 «Янгилар».
14.05 — 15.10 «Темир хотин». Бадийий фильм. 2-серия.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Янгилар».
18.10 «Сизга аятдан кун». Боллар учун концерт.
18.30 «Сенга айтган қизилар».
18.45 «Эртага — шанба».
19.05 «Мазнавият». Фольклор-этнографик ансамблининг «Зилло» телефестивали.
20.25 «Янгилар».
20.30 «Абботот» (рус тилида).
20.55 «Янгилар».
21.00 «Буюк келажак сари».
21.00 «Ханлардан таралган меҳр».
21.40 УТВ фондидан. «Оталар сўзи — ақлинг қузи».
22.25 «Замон».
22.25 А. Шарифова, М. Бобоев, Б. Йўлдошев. «Буюк Ипак йўли». Муқимий спектаклидан лажалар.
23.25 «Янгилар».
23.30 «Абботот».
23.55 «Олтин мерос». «Регистон». Мазнавий фильм.
00.05 Тунги тароналар.
00.25 — 00.35 «Ватан тиссоллари».
18.00 Кундалик.
18.10 «Янгилар».
18.15 «Эриктош». Мульттўплам.
18.35 «Спорт китъаси».
18.40 «Киносайра».
19.00 «Олтин кент».
19.15 «Сизнинг имконият».
19.25 «Янгилар».
19.30 «Абботот» (рус тилида).
19.50 «Янгилар».
20.25 «Янгилар».
20.30 «Абботот».
20.55 «Янгилар».
21.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадийий фильм.
21.50 «Спорт китъаси».
22.20 «Бебаҳо лажалар».
22.30 Кундалик.
22.30 «Янгилар ва Эълонлар».
22.50 «Киноногоҳ».
00.15 — 00.25 «Хайрли тун!»
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Бизнен мерас».
19.30 «Дунё ва болалар».
19.50 «Тошкентнома».
20.20 «Мусийий меҳмонхона».
20.50 «Каролла».
21.10 «Мезон».
21.35 «Ер кураеси».
21.55 «Янгилар».
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериял.
22.50 «Янгилар».
22.55 «Экстремал уйинлар».
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Бизнен мерас».
19.30 «Дунё ва болалар».
19.50 «Тошкентнома».
20.20 «Мусийий меҳмонхона».
20.50 «Каролла».
21.10 «Мезон».
21.35 «Ер кураеси».
21.55 «Янгилар».
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериял.
22.50 «Янгилар».
22.55 «Экстремал уйинлар».
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Бизнен мерас».
19.30 «Дунё ва болалар».
19.50 «Тошкентнома».
20.20 «Мусийий меҳмонхона».
20.50 «Каролла».
21.10 «Мезон».
21.35 «Ер кураеси».
21.55 «Янгилар».
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериял.
22.50 «Янгилар».
22.55 «Экстремал уйинлар».
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Бизнен мерас».
19.30 «Дунё ва болалар».
19.50 «Тошкентнома».
20.20 «Мусийий меҳмонхона».
20.50 «Каролла».
21.10 «Мезон».
21.35 «Ер кураеси».
21.55 «Янгилар».
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериял.
22.50 «Янгилар».
22.55 «Экстремал уйинлар».
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Бизнен мерас».
19.30 «Дунё ва болалар».
19.50 «Тошкентнома».
20.20 «Мусийий меҳмонхона».
20.50 «Каролла».
21.10 «Мезон».
21.35 «Ер кураеси».
21.55 «Янгилар».
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериял.
22.50 «Янгилар».
22.55 «Экстремал уйинлар».
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Бизнен мерас».
19.30 «Дунё ва болалар».
19.50 «Тошкентнома».
20.20 «Мусийий меҳмонхона».
20.50 «Каролла».
21.10 «Мезон».
21.35 «Ер кураеси».
21.55 «Янгилар».
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериял.
22.50 «Янгилар».
22.55 «Экстремал уйинлар».
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Бизнен мерас».
19.30 «Дунё ва болалар».
19.50 «Тошкентнома».
20.20 «Мусийий меҳмонхона».
20.50 «Каролла».
21.10 «Мезон».
21.35 «Ер кураеси».
21.55 «Янгилар».
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериял.
22.50 «Янгилар».
22.55 «Экстремал уйинлар».
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Бизнен мерас».
19.30 «Дунё ва болалар».
19.50 «Тошкентнома».
20.20 «Мусийий меҳмонхона».
20.50 «Каролла».
21.10 «Мезон».
21.35 «Ер кураеси».
21.55 «Янгилар».
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериял.
22.50 «Янгилар».
22.55 «Экстремал уйинлар».
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Бизнен мерас».
19.30 «Дунё ва болалар».
19.50 «Тошкентнома».
20.20 «Мусийий меҳмонхона».
20.50 «Каролла».
21.10 «Мезон».
21.35 «Ер кураеси».
21.55 «Янгилар».
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериял.
22.50 «Янгилар».
22.55 «Экстремал уйинлар».
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Бизнен мерас».
19.30 «Дунё ва болалар».
19.50 «Тошкентнома».
20.20 «Мусийий меҳмонхона».
20.50 «Каролла».
21.10 «Мезон».
21.35 «Ер кураеси».
21.55 «Янгилар».
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериял.
22.50 «Янгилар».
22.55 «Экстремал уйинлар».
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Бизнен мерас».
19.30 «Дунё ва болалар».
19.50 «Тошкентнома».
20.20 «Мусийий меҳмонхона».
20.50 «Каролла».
21.10 «Мезон».
21.35 «Ер кураеси».
21.55 «Янгилар».
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериял.

ҲАЛОЛЛИККА

Ислоҳотлар тақдирини, жамиятнинг равишга кўп ҳафтадан жиноятчиликка қарши курашга ҳам боғлиқ. Хуқуқий демократик давлатнинг барпо этиш жараёнида хуқуқ-тартиб органларининг фаолиятини кучайтириш муҳим аҳамиятга эга. Талон-тороқчилик, тасмағирлик, турчилик каби иллатларга қарши курашиш меҳнат қилмоқчи бўлган одамга имкон яратиш бериш даркор. Маълумки, давлатимиз куч-қудрати фуқароларнинг ҳуқуқий билан савиясига, даражасига ҳам боғлиқ.

Вилоятда қишлоқ ҳужалиги етакчи урин тугди. Унинг ютуқларидан барча манфаатдор. Хўш, бу соҳада ишларнинг аҳоли қондиришими? Ақчиқ ҳақиқат. Утган йили виллоятда ишлаб чиқариш суръатлари кескин пайсайди, сотилмай қолган маҳсулотлар салмоғи кўпайди. Қишлоқ ҳужалигида молиявий аҳвол ночорлашди. Дебитор ва кредитор қарзлар миқдори ўсишга барҳам берилмади. Айниқса, мудатли утган қарзлар қаймағатгани ташвишлидир.

Қишлоқ ҳужалиги ҳосилининг, чорва маҳсулдорлигининг пайсоби кетишига асосий сабаб қишлоқ раҳбарларининг бозор иқтисодиёти шароитида ишлаб чиқилган етишмаслиги, пулдорлаш ва ерининг маъмурият ҳолатининг бузилиши, уруччиликка эътиборсизлик, техника қаровсизлиги, чорва белгиланган район асосида озука билан таъминланмаганилиги, зооветеринария хизмати талла даражасида эмаслиги.

Минг афеуски, пахта таъбирлаш режаси 54,2 фоизга қолди кетди. Ҳосилдорлик тектарига 12,6 центнерни ташкил этиди. Бу аввалги йилга нисбатан 6,3 центнер оз дегани. Гапчиликда-чи? Йиллик режа 53,3 фоизни ташкил этиди, ҳоло. Айрим ҳужалиқларда ҳатто эҳкан уруччиликка яраша ҳам ҳосил олинмагани ачинарлидир.

Чорваларнинг аҳвол бундан-да ночор. Чорва бош сонини камайтган, гушт етиштириш ҳажмлари қониктирмайди. Биргина мисол: ҳар бош сизирдан аввалги йилга нисбатан 661 килограмдан оз сўт соғиб олинган.

Қишлоқ ҳужалигида талон-тороқчилик, мансабни суниестемол қилиш каби иллатларга барҳам берилмапти. Деҳқоннинг ҳазинаси ер. Аммо ерга нисбатан виллоятчиликларча муносабатда бўлиб, уни қилтириш ниятлари қулига бериб, талон-тороқ қилиш гуноҳи аямидир.

Узбекистон Республикасининг «Ер тугрицида»ги қонунининг ижроси текиририлганда талайгина қонунбузарликлар аниқланди. Хусусан, ердан мақсадли ва оқилона фойдаланиш, унинг унумдорлигини оширишга қаратилган, тадбирларнинг қатъий ижросини таъминлаш урнига ҳужалиқ раҳбарлари ва бош мутахассислари томонидан хизмат мисобларидан фойдаланиб, пахсаги манфаатлари учун суниестемолликлар содир этилган. Виллоятда 9 та туман ҳужалиқларида утган йили 111 миң гектар майдонга пахта экиш юзасидан барча ҳужалиқлар давлат сиптисига идораларига 111 миң 226 гектар ерга чигит экилганлиги тугрицида ҳисобот тақдим этилган. Аммо текиририлган ҳужалиқлар томонидан ҳисоботдаги нисбатан 1259 гектар майдонга ҳам чигит экилганлиги аниқланди.

Фориш туманидаги жамоаширкат ҳужалиқларида 534 гектар, Зарбдор тумани ҳужалиқларида 463 гектар, Мирзачул туманида 335 гектар, Жиззах туманида 51 гектарга давлат топширигига нисбатан оз ерга чигит экилган.

Бундан ташқари жамоа ҳисобидан виллоят буйича 1661 гектар сувли ер майдонлари шахсий томонрага ортиқча равишда берилган. Ана шу майдонларга фуқаролар асосан еренгоқ, лиёз, тарвуз экиб олганлар. Масалан, Пахтакор тумани А. Икромов номили

деҳқон-фермер ҳужалигининг 3-булим бошлиғи У. Султонов пахта учун ажратилган ер майдонининг 2,4 гектарига ўз шахсий манфиати учун тарвуз экиб, фермер ҳужалигига 54,4 миң сўм зарар етказган.

Зарбдор тумани И. Курбонов номили ҳужалигининг иккинчи ширкати раиси А. Абдуллаев 140 гектар пахта, 130 гектарга гапчи экиш урнига, хизмат мансабини суниестемол қилиб, атиги 52,2 гектар майдонга пахта, 103,2 гектарга гапчи экиб, қолган ерларини фуқароларга томорка сифатида тарқатиб берган. А. Абдуллаевга нисбатан мансаб ваколатини суниестемол қилганлиги учун жиноий иш қўзғатилди.

Узбекистон Республикасининг «Ер тугрицида»ги қонунини ижросини текиририш прокуратура идораларининг устувор йўналишларидан бири бўлиб, умумий назорат тартибидега утказилган 29 та текиририш натижаларига кура 4 та протест, қонун бузилишининг бартарф этилиши талаб қилиниб 29 та тақдирнома, 23 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тортирилди.

Ариасой, Дустлик, Галлароол, Зарбдор, Пахтакор, Мирзачул туманлари ҳужалиқларида йул қуйилган қонун бузилиш ҳолатлари юзасидан 9 та жиноий ишлари қўзғатилган, уларнинг кўпчилиги суниестемол қилиниб, айбдорлар қалмишларига яраша жаозаларини олдилар.

Текиририлган натижаларига 788 гектар пахта майдонини ҳисоботдан яширилганлиги фош этилди. Қонун бузилиши натижаларига ҳужалиқларга етказилган 215 миң сўм моддий зарар айбдорлардан ихтиёрий тарзда ундирилди. Қишлоқ ҳужалиги техникаси ва бошқа транспорт во-

номли ижара ширкатлар бирлашмаси кенгаши йилнинг қоронига асосан КАВЗ-681 русумли автобус, ЗИЛ-130 юк автомашинаси, КАВЗ-684 русумли автотомашина, ГАЗ-53 русумли 2 та автотомашина, КамАЗ, ГАЗ-53, ГАЗ-3307, УАЗ-4695 русумли автотомашиналар, 11 та Т-28Х4М, 34 та МТЗ-80 тракторлари ва бошқа техника воситалари сотиб юборилган. Ҳужалиқ раҳбари О. Хусановга нисбатан Узбекистон Республикаси жиноят кодексининг 205-моддаси, 2-қисм билан жиноий иш қўзғатилди.

Зомин туманидаги А. Тоирон номили ижара ширкатлар бирлашмасида 2 та КамАЗ ва битта ГАЗ-53 русумли автомашинанинг қалралини номаълум.

Энг ачинарлиси, очик ҳавода, қор-емгир тағдид қилиб умрини «қаритма» техникага жойлардаги раҳбарлар бевозелига. Хали ҳам давлат ва жамоа мулкига муносабатдаги эскича фикрлар қобилига урлашиб юрган укувиз раҳбарларини кескин жаозалиган фурсат келди.

Масалан, Дустлик туманидаги хуеусийлаштирилган қишлоқ ҳужалиқ текириксининг қонунийлиги урганишда туман техник назорат инспектори томонидан фуқароларга техника ҳужалиқини экиб беришда амалдаги қонунларга зид иш тугрилди. Техник инспекторнинг жамоачи вадимаси Бухаром Азиевнинг фирбирлик йули билан икки фуқарога тракторларини хуеусийлаштирилганлиги тугрицида қалбаси техника ҳужалиқлар экиб берган. Б. Азиевга нисбатан Узбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 168-моддаси 3-қисм «а» банди билан жиноий иш қўзғатилди.

Утган йили виллоят раҳбарлар утдаманганлигининг сабабларидан бири минерал утгитлар

тугрицидаги ахбороти ҳақида махсус қарор қабул қилди.

Минерал утгитларини туширишда ва сақлашда, тарқатишда масъулиятсизлик қилганлиги, оқибатда нобуларчиликка йул қуйганлиги учун Зарбдор тумани «Агроқиметаминот» ҳиссалдорлик жамияти раиси У. Оқмуродов виллоят «Агроқиметаминот» давлат ҳиссалдорлик бирлашмаси буйруғига асосан вазифасидан овоз қилинди.

Хозирги кунларда Зомин, Дустлик, Зарбдор, Жиззах туманлари «Агроқиметаминот» ҳиссалдорлик жамиятларида худди шундай камчиликлар бартарф этилган.

Республика Вазирилар Мақамасининг «Қишлоқ ҳужалиқ экинлари пайхон қилинишига қарши курашини кучайтиришга доир қўшимча чора-тадбирлари тугрицида»ги қарорининг ижроси юзасидан ҳам мунтазам текириришлар утказилмоқда. Сунити бир ой мобайнида пайхон қилиш буйича 15 та ҳолат қайт этилиб, йирик ва майда шохли моллар томонидан 4,8 гектар майдондаги экинларга зарар етган. Ҳужалиқлар 48,2 миң сўм моддий зарар курган. Қонунбузарликларга йул қуйган 14 нафар фуқаро ва бир мансабдор шахс Узбекистон Республикаси қонунларида бинонан маъмурий жавобгарликка тортирилди.

Зарбдор тумани «Нихол» номили жамоа ҳужалигида М. Кулжоннинг қаровисиз юрган 4 та оти гапчи майдонларини пайхон қилганлиги аниқланди у тегишли жаозаланди. Жиззах тумани «Барат» деҳқон-фермер ҳужалигига тегишли 20 та от «Андаган» деҳқон-фермер ҳужалигининг ярим гектарга экиб бугдозорини пайхон қилиб, 5785 сўм моддий зарар етказган. Прокуратура томонидан етказилган зарар айбдорлардан ундирилган.

Бундай қонунбузарликларини Дустлик тумани ҳужалиқларида ҳам тез-тез учратилиш мумкин. Туман буйича келиниги бир ой мобайнида 160 бош йирик ва майда шохли ҳайвонлар 3 гектар гапчи ортиқ пайхон этиб, 24,3 миң сўмлик миқдорда зарар етказилганлиги аниқланди, айбдорлар қонуний жаозаларини олдилар.

Маълумки, тигеҳванлик жуда жирканч иллат. Бу оғу неча-неча туғун умрларини ҳазон қилмади, дейсиз. Виллоятда тигеҳванликка қарши кураш кучайиб бормоқда. Утган йил давомида олиб борилган мунтазам тежор талбирлар натижа берди. Тигеҳванлик билан боғлиқ жиноятлар олди олиниб, шундай моллар утказилиш билан пулдорлар гуруҳлар фаолиятига чек қўйилди. Хусусан, тигеҳванлик молларини экиш, сақлаш, сотиш билан боғлиқ жиноятлар 1995 йилга нисбатан 4,1 фоизга камайди. Қонун-

Қонун талаби вожиб

етипмаганлиги эди. Йул бўлса зор, қул бўлса хор дейдилар. Зарбдор тумани «Агроқиметаминот» ҳиссалдорлик жамиятида минерал утгитларнинг сақлаш ва уларнинг дахисизлигини таъминлашга қаратилган қонунлар ва метерий ҳужжатлар ижроси текиририлганлиги жиддий камчиликлар аниқланди. Ҳиссалдорлик жамиятининг минерал утгит тушириш майдончасида очик ҳавода ҳар тоннаси 4640 сўм туралдан 39 тонна жами 180996 сўмлик қарбонид минерал утгити, тоннаси 10080 сўм туралдан 28 тонна, жами 28240 сўмлик аммофос утгити сув ва лойга қорилиб етганлиги тугрицида уларнинг хуеусийлиги сунайиб, бир қисми ярқоқсиз ҳолга келгани аниқланди.

ХИЁНАТ

дан ҳамқорликда устаконаларга 8,7 миңдан зиёд тури қилдири қишлоқ ҳужалиқ техника воситалари йириб келтирилди. Шундан 6535 таси қайдов ва транспорт тракторлари, 1563 таси гапчи уриш ва пахта териш комбайнларидир. Янисишни эскисиз асар деган нақли унутилган доғда қолдишлари тайин. Айниқса, бундай қилғилсиз аҳвол Зафаробод, Дустлик, Зомин, Бахмал туманларида авжига мингани ачинарлидир. Ҳар бир техника мулк, ўз қийматида эгалар Шундай экан уни асраб-авайлашни ургангоқ даркор. Ахир, эскисиз пахта шундай муносабатда бўлганлар, янисишни ҳам хор қилдишлари табиий.

Энг ачинарлиси, хуеусийлаштириш ниқоби остида қонунсизликлар йир берган. Биргина Ариасой туманининг «Қозғистон» деҳқон ҳужалиқлари уюшмаси ҳудудига жойлашган деҳқон-фермер ҳужалиқлари ва фуқароларга соғилган техника воситалари ҳужжатлари текиририлганда 5 та МТЗ-80 русумли трактор, 2 та ГАЗ-53 русумли автомашина, ХПН-1,8 русумли 3 та пахта териш машинаси ва 4 та трактор тиркамалари ноқонуний сотилганлиги аниқланди.

Зарбдор тумани И. Курбонов

Бундан ташқари туманидаги «Нурфшон» ҳужалигига 1996 йил октябр ойида қисим қилинган 30 тонна 169,2 миң сўмлик селигига утгит вақтида олиб кетилмаган. Натижада утгит қоремги остида қолдиб ўз хуеусийлигини йиқотган.

Туман «Агроқиметаминот» ҳиссалдорлик жамиятига келтирилган 239 тонна умумий қиймати 1 миллион 442 миң 636 сўмлик минерал утгитлар очик ҳавода, қор-емгир тағдид, сақлаш талабларига мувофиқ эди ҳолда етганини куриб ачинарли, қилди.

Бундан ташқари жамиятининг 12 та ташиқлотларидан 106 миллион 497,8 миң сўм қреитор қарзи бўлгани ҳолда, туман ҳужалиқларидан 114 миллион 688 миң сўмлик дебиторлик қарвлари мажбул. Бу қилғилсиз аҳволни бартарф этиш учун тегишли чоралар қурилмаган.

Ушбу ҳолатлар буйича жамаи раҳбарларига нисбатан Узбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 207-моддаси 1-қисми аломатлари билан жиноят иш қўзғатилди.

Яқинда виллоят ҳокимлиги прокуратуранинг ҳужалиқларда минерал утгитларнинг нобуларчилигига йул қуйиш ҳолатлари

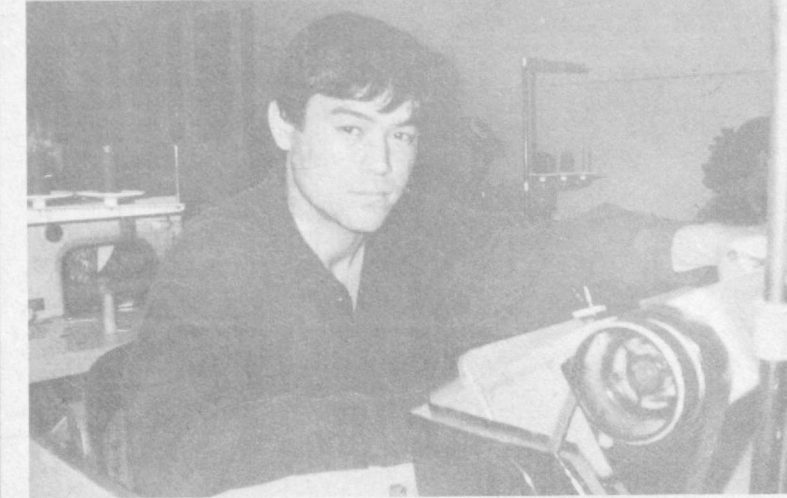
бузарлардан 41 килограмдан ортиқ нарқотик моддалар тортиб олиниди. Биргина Мирзачул туманида 26 килограмму 649 грамм шундай моддалар жиноятчилардан олиниб, йул қилинди.

Ҳалоллик, иймондорлик. Шундай экан, барча жаҳада меҳнатга онгли ва ҳалол муносабатда бўлмас эканмиз, ишларимизда ижобий узгариш сезилмайди. Хуқуқий далават бунед этиш таъминлаш далават бири — ҳар сепала қонун устувор бўлишини таъминлашдир. Бишбу йилда доимо қонун доирасида қилдик қиламиз.

Президентимиз И. Каримов халқ депутатлари виллоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида хуқуқ-тартиб органларини зиммасига ҳам долдир вазифалар қуйганди. Бишбу топширилган бажариш йулида ҳаракат қилаверамиз.

Давлат СОИБОВ,
Жиззах виллоят прокурори, адлия катта маслаҳатчиси.

Дилмурод КИРГИЗОВЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

«Биз кўпинча ишлаб чиқаришнинг ў ёки бу соҳасида жиноятчилик қўриштириб чиқариш билан боғлиқ масалаларни ҳал этишда, тизим машиналарнинг содиги учун жавабдор. СУРАТДА: уста Асомиддин Мўминов»

БУХОРО АЭРОПОРТИ ТАЪМИРЛАНАДИ

Бухоро шаҳрининг 2500 йиллик юбилейини нишонлашнинг оқибати ойнача шаҳар аэропорти қайта таъмирланган бўлиди. Бу вазифани амалга оширишни Япониянинг жаҳонга машҳур «Митсубиси» компанияси ўз зиммасига олди. Яқинда мажмур компания мутахассислари Бухорога келиб, Узбекистон ташқи иқтисодий фаолият миқдорий банкнинг Бухоро бўлимида ҳисоб рақамини очиб, офис ҳамда хизматчилар учун турар

Хамид СУЛАЙМОНОВ олган сурат.

жой ажратиб билан боғлиқ масалаларни ҳал этилди. Тез кунда эса Бухоро аэропортида самолётларнинг учини ва қуниш майдонларини қайта таъмирлаш бошланади. Лойиҳада замонавий аэропорт биносини қуриш ва хоржий сайёҳлар учун жаҳон талабларига жавоб берадиган шарт-шароит яратиш қўзда тутилган.

ЎУЧУЛАР ЯХШИМСАН

Осмоға югурар бир осмон булут, Боқсанг, ўғирлайди ҳабларингни, Қувона-қувона кўзларингга сурт, Юртининг чиройли шамолларини. Бу дам юрт хуснига топиб бўлмас сўз, Шунча яхшимисан, шунчалар, Наврўз!

Минг термулган билан асло тўймас кўз, Шунча яхшимисан, шунчалар, Наврўз!

Гулдурак гулдураб, чакмоқлар қақиб, Ваҳор кўз-кўз қилар салтанатини. Кезсанг яйраб олис-олисга боқиб, Гўзал Узбекистон мамлакатини.

Ойдин кечаларда тонгача кезиб, Табиатдан баҳра олгинг келлади. Само гулларидан ҳайлан узиб, Кунгил рубобини чалгинг келлади. Ихтиёри олиб қўяр дала-бўз, Шунча яхшимисан, шунчалар, Наврўз!

ҚУШИҚ ЯНГРАБ ТУРСИН

Симобдек эритиб тоза дилларини, Шабнамдан йнглагиб атиргулларини, Ўйнатиб чумоли янглиғ белларини, Қўшиқ янграб турсин Замин ҳуснида.

Қўшиқ янграб турсин Замин ҳуснида. Умрлар юз эмас, беш юз, миң булур, Ҳаёт кўркамлиги минг бор чин булур, Қани айтинг, Ерга ким ҳазин булур — Қўшиқ янграб турса Замин ҳуснида?!

Тош диллар борлиги бўлсинда унут, Ерга диллар сочиб «раққоса» булур. Шафақлар қизариб мисоли ёқут, Қўшиқ янграб турсин Замин ҳуснида.

Симобдек эритиб тоза дилларини, Шабнамдан йнглагиб атиргулларини, Ўйнатиб чумоли янглиғ белларини, Қўшиқ янграб турсин Замин ҳуснида. Олқор ДАМИН.

Турфа олам

БАЛО СОЧДАН

Эронлик 17 ёшли қиз узок муддат касаллини сир сақлаб келарди.

Яқинда унинг опқозони қаттиқ оғриб, ҳушидан кетарди. Уни касалхонага етқизишди. Рентгенда қизнинг ичиде муштдай қора нарсаси борлиги куриинган. Уша заҳоти бемор Шероздаги Имоми касалхонасига жарроҳлик столига етқизиладди.

Жарроҳ Хушдорон беморнинг опқозонидан бир даста қотиб қолган сочини олиб ташлади. Мухими, опқозон ичидан топилган сочини тортиб қурилганда у 2 кило 100 грамм чиққан.

Бу қиз енглигида сочини оғизга солиб, тарқоқни эсатишлай уйнайдиган олати бор эди. Шундан бўлса керак, майда сочлар опқозонда туплана берган.

ИЛОН ОВИ

Эронлик Фарамарза уч ой ичиде мингта тирик илон ушлаб, Қарақча шаҳридаги дори ишлайдиган қорхонага топшириб, хатта лароматга эга бўлган. Заҳарли илонларнинг ҳар бири учун Фарамарза 50 центдан пул олган.

«Кейхан» газетасининг муҳбири билан сўхбатда рекордчи-илон овлочини даромад манбаини яширмаган. У илонларни қулдан айнаи жазирама иссиқда овлар экан. Сабабини, қулда яшайдиган бу илонларнинг эша танаси куйиб, холсизлашиб қолди.

Кидирбой ТўЛБОЕВ тайёрлаган.

ИТАЛИЯ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА

ЎЗБЕКИСТОНДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛАЁТГАН

кафемарга

БУЮРТМАЛАР КАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА

БУЮРТМАЛАР УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР:
137121 50-83-54, 50-92-94, ФАКС 50-92-94. А/О ТашКСМ

ХЎЖАЛИК, ҚОРХОНА, ТАШКИЛОТ ҲИСОБЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА

«Узпахтасаноотсотиш» уюшмаси томонидан муомалага қиларилган қуйидаги векселлар йўқолганлиги муносабати билан муомаладан тўхтатилади:

— серияси ПС-003 тартиб рақами — Б 3310170 қиймати — 50000 сўмлик;	— серияси ПС-003 тартиб рақами — Б 3310021 қиймати — 50000 сўмлик;
— серияси ПС-003 тартиб рақами — Б 3310453 қиймати — 50000 сўмлик;	— серияси ПС-003 тартиб рақами — Б 3310171 қиймати — 50000 сўмлик;
— серияси ПС-003 тартиб рақами — Б 3310019 қиймати — 50000 сўмлик;	— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3405309 қиймати — 25000 сўмлик;
— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406867 қиймати — 25000 сўмлик;	— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406877 қиймати — 25000 сўмлик;
— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406926 қиймати — 25000 сўмлик;	— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406782 қиймати — 25000 сўмлик;
— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406780 қиймати — 25000 сўмлик;	— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406778 қиймати — 25000 сўмлик;
— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406893 қиймати — 25000 сўмлик;	— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406967 қиймати — 25000 сўмлик;
— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3407021 қиймати — 25000 сўмлик;	— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406946 қиймати — 25000 сўмлик;
— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3409868 қиймати — 25000 сўмлик;	— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406944 қиймати — 25000 сўмлик;
— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406866 қиймати — 25000 сўмлик;	— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406879 қиймати — 25000 сўмлик;
— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406771 қиймати — 25000 сўмлик;	— серияси ПС-003 тартиб рақами — А 3406779 қиймати — 25000 сўмлик;

САЛОМАТЛИК НИМАГА БОҒЛИҚ?

Гарвард дорилфунуни соломатлик жамоатчилик қоломатлик мактаби олимлари саратон (рак) хасталигини келтириб чиқарувчи сабабларни ўрганиб, бу иллатнинг пайдо бўлишида инсоннинг ўзи айбдорлиқ, деган ҳулосага келишди.

Улар эълон қилган маърузада таъкидланганича, удим билан аяқланган бундай хасталиқларнинг леярли 70 фоизни «чекшиш, ногутири оқлатилиш ва кам ҳаракат қилиш» натижаси-

дир. Ирсий мойиллик ва атроф-муҳитнинг ифлосланиши таъсири эса бор-йўли 10 ва 2 фоизни ташкил етarkan. Шундай экан, инсон турмуш шароити уртгартириб, яъни чекишни ташлаб, саломатликни тиклайдиган оқватларни тановул қилиб, мунтазам жисмоний машқларни бажариб у ёки бу турдаги саратон хасталигининг олдини олиши мумкин.

Шу муносабат билан Гарвард дорилфунуни тадқиқотчилари утдалаш осон бўлган

Ҳар тугрида

бир қатор тавсиялар беришда: кутроқ мейва-сабзавот ейилса упка, халқум, опқозон раки ҳафви қамаяркан. Таомлар жумласига нуҳол, макарон маҳсулотлари, мажжа-

хори ва бугдой бутқалари киритиб турилса, опқозон ости беши ва қорин рақининг олдини олган бўласиз. Қон-ташан гушт маҳсулотлари, ҳайвон ёғи камроқ тановул этилса, сийдик йуллари билан боғлиқ хасталиқлар билан оғрини эҳтимолан озаюркан. Агар ҳар кун жисмоний машғулотлар билан шуғулланисиз, кукрак раки сизни чет-дала утгити аниқ. Тери рақин-

нинг олдини олмоқчи бўлсангиз, керагидан ортик офтобда юрмаслик жонз ва ҳоза.

Дундаги нуфузли илм масканларидан бири бўлмиш Гарвард дорилфунуни олимларининг бу ҳулосалари ва тавсияларига қуллоқ солиш ҳар кимнинг қушиқли иши, албатта. Лекин уларни инобатта олмаслик ҳам ақлу фаросатдан эмас.

Шермуҳаммад Йўлдош ўғли.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ

Тахир ҳаёти: Маркс ЖУМАНИЁЗОВ, Расулмат Х